

UREDBA

O USLOVIMA ISPORUKE I SNABDEVANJA PRIRODNIM GASOM

("Sl. glasnik RS", br. 49/2022, 32/2023 i 97/2023)

I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovom uredbom bliže se propisuju uslovi isporuke i snabdevanja prirodnim gasom kupcima, kao i mere koje se preduzimaju u slučaju da je ugrožena sigurnost isporuke prirodnog gasa kupcima usled poremećaja u radu transportnog ili distributivnog sistema ili poremećaja na tržištu, i to:

- 1) uslovi i način davanja odobrenja za priključenje na sistem i povezivanje sistema;
- 2) mesto merenja i mesto razgraničenja odgovornosti za isporučeni prirodni gas;
- 3) uslovi i način priključenja objekata privremenog karaktera, gradilišta i objekata u probnom radu i drugih objekata u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata;
- 4) mere koje se preduzimaju u slučaju kratkotrajnih poremećaja usled havarija i drugih nepredviđenih situacija zbog kojih je ugrožena sigurnost rada transportnog, odnosno distributivnog sistema, kao i zbog nepredviđenih i neophodnih radova na održavanju energetske objekata ili neophodnih radova na proširenju sistema;
- 5) mere koje se preduzimaju u slučaju nastupanja opšte nestašice, uslovi i način preduzimanja mera i redosled ograničenja isporuke prirodnog gasa, kao i mere štednje i racionalne potrošnje u slučaju opšte nestašice prirodnog gasa;
- 6) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa;
- 7) uslovi i način racionalne potrošnje i štednje prirodnog gasa;
- 8) uslovi snabdevanja objekata kupaca kojima se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa zbog neizvršenih obaveza za isporučeni prirodni gas ili u drugim slučajevima;
- 9) način regulisanja međusobnih odnosa između snabdevača, operatora sistema i krajnjeg kupca kome se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa;
- 10) uslovi i način merenja isporučenog prirodnog gasa;
- 11) opseg kvaliteta, hemijskog sastava i drugih osobina prirodnog gasa koji se preuzima u sistem i isporučuje sa sistema;
- 12) način obračuna neovlašćeno preuzetog prirodnog gasa;
- 13) postupak, način i rokovi za ostvarivanje prava krajnjeg kupca na naknadu zbog odstupanja od propisanog kvaliteta isporuke, odnosno snabdevanja prirodnim gasom;
- 14) način obaveštavanja krajnjeg kupca;
- 15) uslovi i mere za snabdevanje kupaca prirodnog gasa;
- 16) obračunski period i obavezan sadržaj računa za naplatu isporučenog prirodnog gasa;
- 17) sadržaj plana i rokovi preuzimanja mernih uređaja;
- 18) druga pitanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika (u daljem tekstu: Zakon).

II USLOVI I NAČIN DAVANJA ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE NA SISTEM I POVEZIVANJE SISTEMA

Član 2

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema (u daljem tekstu: operator sistema) dužan je da korisniku sistema omogući isporuku, odnosno preuzimanje prirodnog gasa, pod uslovima utvrđenim Zakonom, ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema (u daljem tekstu: pravila o radu).

Član 3

Odobrenje za priključenje objekta na transportni, odnosno distributivni sistem izdaje se rešenjem u upravnom postupku na zahtev pravnog ili fizičkog lica čiji se objekat priključuje.

Odobrenje za priključenje se izdaje sa rokom važenja koji odgovara roku izgradnje objekta, odnosno roku završetka radova na objektu, u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje i izgradnja objekta, a najduže tri godine od dana donošenja rešenja.

Na zahtev podnosioca zahteva, rok važenja rešenja kojim je odobreno priključenje se može produžiti.

Zahtev za produženje roka iz stava 3. ovog člana podnosi se najkasnije 30 dana pre isteka roka važenja rešenja kojim je odobreno priključenje.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o:

- 1) podnosiocu zahteva (za fizičko lice: ime, prezime, prebivalište, jedinstveni matični broj građana, a za pravno lice: poslovno ime odnosno naziv, sedište, izvod iz registra privrednih subjekata, poreski identifikacioni broj (PIB), matični broj, račun, odgovorno lice, kontakt osobu, elektronsku adresu podnosioca zahteva);
- 2) objektu za čije se priključenje traži izdavanje odobrenja za priključenje (adresa, vrsta i namena objekta, lokacija objekta na kopiji katastarskog plana, opis objekta (starost objekta, broj stambenih i poslovnih jedinica, grejna površina i sl.);
- 3) radnom pritisku gasa koji je potreban u objektu kupca prirodnog gasa;
- 4) nameni potrošnje prirodnog gasa;
- 5) minimalnoj i maksimalnoj časovnoj i dnevnoj potrošnji prirodnog gasa i ukupnoj godišnjoj potrošnji, sa očekivanom mesečnom dinamikom za objekte čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;
- 6) tehničkim karakteristikama objekata kupca čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;
- 7) mogućnostima zamene prirodnog gasa drugom vrstom energenta i vremenu potrebnom za prelazak na alternativno gorivo i obrnuto, za objekte čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;
- 8) vremenu kad se predviđa izgradnja, odnosno priključenje objekta;
- 9) načinu plaćanja troškova priključenja.

Zahtev iz stava 1. ovog člana može da sadrži i druge podatke iz pravila o radu sistema koje po potrebi zatraži nadležni operator sistema.

Član 4

Zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta proizvođača prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe, na transportni, odnosno distributivni sistem prirodnog gasa, pored podataka iz člana 3. stav 5. tač. 1), 2) i 8) i člana 3. stav 6. ove uredbe, sadrži i podatke o:

- 1) planiranoj časovnoj i dnevnoj proizvodnji prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe, do kraja ciklusa proizvodnje, odnosno za najmanje narednih 15 godina, specificirano za svaku godinu, a u slučaju prve godine i za svaki mesec;
- 2) radnom, minimalnom i maksimalnom pritisku prirodnog gasa, koji se proizvodi;
- 3) hemijskom sastavu i karakteristikama prirodnog gasa;
- 4) sopstvenoj potrošnji prirodnog gasa.

Obrasce zahteva iz člana 3. ove uredbe i stava 1. ovog člana izrađuje operator sistema i čini ih dostupnim u poslovnim prostorijama i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

Član 5

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta koji se prvi put priključuje na sistem prilaže se ili pribavlja po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, upotrebna dozvola, građevinska dozvola, odnosno rešenje o odobrenju za izvođenje radova ili rešenje o ozakonjenju.

U slučaju da isprave iz stava 1. ovog člana ne glase na podnosioca zahteva potreban je i dokaz o pravu svojine na objektu ili pravu korišćenja objekta uz saglasnost vlasnika objekta, ukoliko ugovorom između podnosioca zahteva i vlasnika objekta ova saglasnost nije data.

U slučaju kada se zahtev podnosi za izdavanje odobrenja za priključenje objekta za koji propisima iz oblasti planiranja i izgradnje nije predviđeno izdavanje rešenja iz stava 1. ovog člana, uz zahtev se prilaže mišljenje nadležnog organa da se za tu vrstu objekata ne izdaje rešenje iz stava 1. ovog člana, kao i dokaz o pravu svojine na objektu ili pravu korišćenja objekta.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, mišljenje nije potrebno dostaviti za priključenje na distributivni sistem tipskih merno-regulacionih setova (MRS), kapaciteta do 10 m³/h za stambene zgrade kategorije A u skladu sa propisima iz oblasti planiranja i izgradnje.

Član 6

Odobrenje za priključenje pribavlja se i u slučaju promene odobrenog kapaciteta.

Pod promenom kapaciteta podrazumeva se razlika između traženog maksimalnog časovnog protoka prirodnog gasa i utvrđenog maksimalnog časovnog protoka po ranije datom odobrenju.

Član 7

Odobrenje za priključenje pribavlja se i u slučaju spajanja ili razdvajanja instalacija, odnosno mernih mesta.

Pod spajanjem ili razdvajanjem instalacija smatraju se promene u instalacijama i uređajima u objektu kupca ili proizvođača prirodnog gasa, odnosno proizvođača gasa iz člana 55. ove uredbe, koje ne odgovaraju tehničkim i drugim uslovima iz odobrenja za priključenje, u skladu sa pravilima o radu.

Član 8

Rešenje kojim se odobrava priključenje objekta kupca na transportni, odnosno distributivni sistem (u daljem tekstu: Rešenje), pored delova utvrđenih Zakonom, sadrži i:

- 1) podatke o vrsti i nameni objekta;
- 2) podatke o energetsom objektu na koji će se priključiti objekat kupca;
- 3) podatke o odobrenom časovnom kapacitetu (m³/h) na priključnom mestu, odnosno mestu predaje prirodnog gasa kupcu;
- 4) podatke o odobroj minimalnoj i maksimalnoj časovnoj potrošnji i dinamici potrošnje prirodnog gasa;
- 5) uslove transporta, odnosno distribucije prirodnog gasa u skladu sa pravilima rada transportnog, odnosno distributivnog sistema;
- 6) podatke o mestu priključenja;
- 7) podatke o mestu predaje prirodnog gasa kupcu i načinu merenja i obračuna isporučenog prirodnog gasa;
- 8) način i tehničke uslove priključenja;
- 9) podatke o troškovima priključenja;
- 10) namenu potrošnje prirodnog gasa;
- 11) rok važenja Rešenja.

Rešenje sadrži, u slučaju priključenja objekta kupca na transportni sistem i:

- 1) mesto i način priključenja objekta na telekomunikacioni sistem operatora sistema;
- 2) opseg podataka, protokole i druge parametre neophodne za komunikaciju objekta sa tehničkim sistemom upravljanja operatora transportnog sistema;
- 3) parametre i karakteristike telekomunikacionih uređaja ugrađenih u objektu.

Rešenje iz stava 1. može da sadrži i druge podatke u skladu sa tehničkim i drugim propisima i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema na koji se objekat priključuje.

Član 9

Rešenje kojim se odobrava priključenje objekta proizvođača prirodnog gasa, odnosno proizvođača gasa iz člana 56. ove uredbe na distributivni ili transportni sistem (u daljem tekstu: Rešenje za proizvođača), pored delova utvrđenih Zakonom, sadrži i:

- 1) podatke o vrsti i nameni objekta;
- 2) podatke o energetskom objektu na koji će se priključiti objekat proizvođača prirodnog gasa, odnosno biogasa;
- 3) podatke o maksimalnom odobrenom kapacitetu (m³/h) na priključnom mestu, odnosno mestu preuzimanja prirodnog gasa od proizvođača prirodnog gasa, odnosno biogasa;
- 4) podatke o odobrenoj minimalnoj i maksimalnoj časovnoj proizvodnji i dinamici proizvodnje;
- 5) sastav i karakteristike proizvedenog prirodnog gasa, odnosno biogasa u skladu sa članom 55. ove uredbe;
- 6) uslove transporta, odnosno distribucije prirodnog gasa u skladu sa pravilima rada transportnog, odnosno distributivnog sistema;
- 7) podatke o mestu priključenja;
- 8) podatke o mestu predaje i načinu merenja količine i kvaliteta isporučenog prirodnog gasa;
- 9) način i tehničke uslove priključenja;
- 10) podatke o troškovima priključenja;
- 11) rok važenja Rešenja za proizvođača.

Rešenje za proizvođača iz stava 1. ovog člana sadrži, u slučaju priključenja objekta proizvođača prirodnog gasa, odnosno biogasa na transportni sistem, i:

- 1) mesto i način priključenja objekta na telekomunikacioni sistem operatora sistema;
- 2) opseg podataka, protokole i druge parametre neophodne za komunikaciju objekta sa tehničkim sistemom upravljanja operatora sistema;
- 3) parametre i karakteristike telekomunikacionih uređaja ugrađenih u objektu.

Rešenje za proizvođača iz stava 1. ovog člana može da sadrži i druge podatke u skladu sa tehničkim i drugim propisima i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema na koji se objekat priključuje.

Član 10

U postupku priključenja, pre puštanja prirodnog gasa u objekat, odnosno preuzimanja prirodnog gasa ili gasa iz člana 56. ove uredbe od proizvođača, pored provere ispunjenosti uslova utvrđenih Zakonom, operator sistema proverava ispunjenost i sledećih uslova:

- 1) da li su priključak na sistem, gasovod od mesta priključenja do mernog uređaja, odnosno merno-regulacione stanice i merno-regulaciona stanica izgrađeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja i drugim propisima, kao i uslovima iz Rešenja, odnosno Rešenja za proizvođača;
- 2) da li je sačinjen zapisnik o ispitivanju priključka na čvrstoću i nepropusnost i da li postoje sertifikati o ugrađenom materijalu i izvršenim zavarivačkim radovima na izgradnji priključka;
- 3) da li su uređaji i instalacije u objektu usaglašeni sa tehničkim i drugim uslovima iz Rešenja, odnosno Rešenja za proizvođača;
- 4) da li je za objekat kupca koji se priključuje pribavljena građevinska dozvola, odnosno odobrenje za izvođenja radova u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja, ukoliko je objekat izgrađen na osnovu građevinske dozvole koja nije obuhvatala unutrašnju gasnu instalaciju;

5) da li je za unutrašnje gasne instalacije u objektu kupca koji se priključuje pribavljeno odobrenje za izvođenja radova po zakonu kojim se uređuje planiranje i izgradnja, ukoliko je objekat izgrađen po građevinskoj dozvoli koja nije obuhvatala unutrašnju gasnu instalaciju;

6) da li je za objekat proizvođača prirodnog gasa, odnosno biogasa pribavljena upotrebna dozvola;

7) da li instalacije objekta kupca, odnosno proizvođača prirodnog gasa ili biogasa ispunjavaju propisane uslove.

Ispunjenost uslova iz stava 1. tač. 1), 2) i 3) ovog člana proverava operator sistema u prisustvu ovlašćenih lica investitora o čemu se sačinjava zapisnik.

Akt kojim se dokazuje da uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju propisane uslove, u smislu stava 1. tačka 6) ovog člana izdaje komisija za tehnički pregled objekta formirana u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata.

Član 11

Nakon izdavanja Rešenja, kupac prirodnog gasa i snabdevač, odnosno javni snabdevač, zaključuju ugovor o snabdevanju, u skladu sa Zakonom, zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, ovom uredbom i drugim propisima donetim u skladu sa Zakonom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema, a pre donošenja odluke o puštanju prirodnog gasa kupcu.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se pod uslovom da je operator sistema dao pisanu izjavu da uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju propisane uslove.

Član 12

Zahtev za puštanje prirodnog gasa kupac je dužan da podnese u pisanoj formi operatoru sistema na čiji sistem je odobreno priključenje, nakon zaključenog ugovora o snabdevanju.

Uz zahtev za puštanje prirodnog gasa, kupac je dužan da priloži:

- ugovor o snabdevanju;
- projektno-tehničku i atestnu dokumentaciju za unutrašnju gasnu instalaciju.

U slučaju priključenja objekta na transportni sistem prilaže se ili pribavlja po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, upotrebna dozvola ili dozvola za probni rad, odnosno rešenje o odobrenju izvođenja radova u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata sa pozitivnim izveštajem komisije za tehnički pregled unutrašnje gasne instalacije formirane u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja, ukoliko se radi o objektu koji je izrađen na osnovu građevinske dozvole kojom nije obuhvaćena unutrašnja gasna instalacija.

U slučaju priključenja objekta na distributivni sistem, za objekat za koji građevinska dozvola obuhvata i unutrašnju gasnu instalaciju, prilaže se ili pribavlja po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak, upotrebna dozvola ili dozvola za probni rad, odnosno građevinska dozvola za objekat u celini koja obuhvata i unutrašnju gasnu instalaciju sa pozitivnim izveštajem komisije za tehnički pregled formirane u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja.

U slučaju priključenja objekta na distributivni sistem, kada se unutrašnja gasna instalacija gradi u postojećem objektu, odnosno kada je objekat izgrađen na osnovu građevinske dozvole koja nije obuhvatala unutrašnju gasnu instalaciju, uz zahtev za puštanje prirodnog gasa, prilaže se ili pribavlja po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak i rešenje o odobrenju izvođenja radova za unutrašnju gasnu instalaciju u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata sa pozitivnim izveštajem komisije za tehnički pregled unutrašnje gasne instalacije formirane u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja.

Izuzetno od stava 5. ovog člana u slučaju objekta priključenog na distributivni sistem radnog pritiska manjeg od 6 bar sa kućnim merno-regulacionim setom maksimalnog kapaciteta do 10 m³/h za stambene zgrade kategorije A, proveru ispunjenosti uslova za puštanje gasa u objekat vrši komisija operatora sistema i kupac ne dostavlja izveštaj komisije za tehnički pregled unutrašnje gasne instalacije formirane u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja.

Član 13

Operator sistema iz člana 12. ove uredbe koji treba da izvrši puštanje prirodnog gasa dužan je da donese odluku o puštanju prirodnog gasa u roku od osam dana od dana prijema zahteva, ako utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 10. ove uredbe.

Odluka o puštanju prirodnog gasa mora da sadrži tačan datum (termin) puštanja prirodnog gasa koji je usaglašen između energetskeg subjekta koji obavlja energetske delatnosti snabdevanje, javno snabdevanje, transport i upravljanje transportnim sistemom, odnosno distribuciju i upravljanje distributivnim sistemom prirodnog gasa, a koji ne može biti duži od 15 dana od dana prijema zahteva za puštanje prirodnog gasa.

Ukoliko je odluka o puštanju prirodnog gasa, za objekat koji se priključuje na transportni sistem, doneta na osnovu odobrenja za izvođenje radova za unutrašnju gasnu instalaciju u objektu koji je izrađen na osnovu građevinske dozvole kojom nije obuhvaćena unutrašnja gasna instalacija, kupac je dužan da u roku od 30 dana od dana puštanja prirodnog gasa, dostavi upotrebnu dozvolu.

U slučaju da operator sistema iz člana 12. ove uredbe utvrdi da instalacije u objektu kupca ne ispunjavaju propisane uslove, dužan je da donese odluku kojom se odbija zahtev za puštanje prirodnog gasa u roku od 15 dana od dana prijema zahteva.

Ako operator sistema iz člana 12. ove uredbe donese odluku kojom se odbija zahtev za puštanje prirodnog gasa, kupac prirodnog gasa može u roku od 15 dana podneti zahtev inspektoru opreme pod pritiskom da proveri ispunjenost tih uslova.

Ako inspektor opreme pod pritiskom utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 10. ove uredbe naložiće energetskom subjektu da bez odlaganja izvrši puštanje prirodnog gasa u objekat kupca.

Član 14

Operator sistema, pre puštanja prirodnog gasa, dužan je da dostavi odluku o puštanju prirodnog gasa kupcu i snabdevaču, odnosno javnom snabdevaču u roku od osam dana od dana prijema pismenog zahteva kupca.

Ako operator sistema ne pusti prirodni gas kupcu u datumu (terminu) iz odluke o puštanju prirodnog gasa, kupac prirodnog gasa može podneti zahtev inspektoru opreme pod pritiskom da proveri ispunjenost uslova za puštanje prirodnog gasa.

Ako inspektor opreme pod pritiskom utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 10. ove uredbe naložiće energetskom subjektu da bez odlaganja izvrši puštanje prirodnog gasa u objekat kupca.

Član 15

Povezivanje energetskeg objekata za distribuciju prirodnog gasa sa transportnim ili drugim distributivnim sistemom, skladišta za prirodni gas sa transportnim sistemom za prirodni gas, kao i transportnih sistema međusobno, obuhvata:

- 1) povezivanje novog energetskeg objekta;
- 2) izmene u energetskom objektu koje ne odgovaraju ranije datim uslovima povezivanja.

Član 16

Ugovor o povezivanju se zaključuje na osnovu zahteva za povezivanje koji operatoru sistema podnosi operator transportnog sistema, operator distributivnog sistema ili operator skladišta gasa.

Zahtev za povezivanje obavezno sadrži podatke o minimalnoj i maksimalnoj časovnoj i dnevnoj potrošnji prirodnog gasa.

Stvarni troškovi povezivanja sistema obuhvataju i troškove nabavke i ugradnje merne opreme sa pripadajućim komunikacionim uređajima.

III MESTO MERENJA I MESTO RAZGRANIČENJA ODGOVORNOSTI ZA ISPORUČENI PRIRODNI GAS

Član 17

Mesto merenja za objekat kupca, podzemno skladište gasa ili objekat proizvođača prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe, koji se priključuje na transportni sistem je na transportnom sistemu na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernog uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja transportnog sistema i instalacija objekta kupca, podzemnog skladišta, odnosno proizvođača.

Mesto merenja za objekat kupca ili objekat proizvođača prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe koji se priključuje na distributivni sistem je na distributivnom sistemu, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernog uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca, odnosno proizvođača.

Mesto merenja za distributivni sistem koji se povezuje sa transportnim sistemom je na transportnom sistemu, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernog uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog i transportnog sistema.

Mesto merenja za distributivni sistem koji se povezuje sa distributivnim sistemom je na distributivnom sistemu na koji se povezuje, na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju mernog uređaja, a koje je najbliže mestu razgraničenja ova dva distributivna sistema.

Mesto merenja za objekat kupca koji se priključuje na distributivni sistem preko merno-regulacione stanice/seta je na distributivnom sistemu na mestu na kojem postoje tehničke mogućnosti za ugradnju merno-regulacione stanice/seta, a koje je najbliže mestu razgraničenja distributivnog sistema i instalacija objekta kupca.

Član 18

Mesto razgraničenja odgovornosti operatora sistema i kupca, odnosno proizvođača prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe koji se priključuje na transportni sistem ili na distributivni sistem je:

- 1) protivpožarna slavina na izlazu iz gasne stanice (glavna merno-regulaciona stanice ili merno-regulaciona stanica) u slučaju objekta kupca;
- 2) protivpožarna slavina na ulazu u gasnu stanicu (merno-regulaciona stanica) u slučaju objekta proizvođača prirodnog gasa, odnosno gasa iz člana 56. ove uredbe;
- 3) izlazni spoj merno-regulacionog seta u slučaju tipskog priključka kupca;
- 4) izlazna prirubnica nakon merne stanice u slučaju grupnog priključka kupca.

Mesto razgraničenja odgovornosti između dva operatora sistema je:

- 1) protivpožarna slavina na izlazu iz gasne stanice (glavna merno-regulaciona stanice ili merno-regulaciona stanica);
- 2) izlazna prirubnica izlazne protivpožarne šahte u slučaju podzemnog skladišta gasa.

IV USLOVI I NAČIN PRIKLJUČENJA OBJEKATA PRIVREMENOG KARAKTERA, GRADILIŠTA I OBJEKATA U PROBNOM RADU I DRUGIH OBJEKATA U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE IZGRADNJA OBJEKATA

Član 19

Objektom privremenog karaktera i gradilištem smatraju se objekti u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata.

Objekat u probnom radu je objekat za koji je izdat akt o odobravanju puštanja objekta u probni rad, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata.

Zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje objekta iz st. 1. i 2. ovog člana podnosi se nadležnom operatoru sistema i sadrži podatke iz člana 3. ove uredbe i vreme trajanja priključenja.

Uz zahtev iz stava 3. ovog člana prilaže se privremena građevinska dozvola, akt o odobravanju puštanja objekta u probni rad, odnosno drugi akt nadležnog organa u skladu sa propisima kojima se uređuje izgradnja objekata.

U slučaju kada se zahtev iz stava 3. ovog člana podnosi za priključenje objekta za koji propisima iz oblasti planiranja i izgradnje nije predviđeno izdavanje akata iz stava 4. ovog člana, uz zahtev se prilaže mišljenje nadležnog organa da se za tu vrstu objekata ne izdaju akti iz stava 4. ovog člana.

Član 20

Operator sistema će privremeno priključiti objekte iz člana 19. st. 1. i 2. ove uredbe na osnovu akta nadležnog organa iz člana 19. stav 4. ove uredbe, pod uslovom da su ispunjeni uslovi iz člana 10. ove uredbe, a nakon potpisanog ugovora o snabdevanju.

U slučaju da se do isteka probnog rada ne pribavi upotrebna dozvola, operator sistema će nakon isteka probnog rada obustaviti isporuku prirodnog gasa.

Član 21

Odobrenje za priključenje objekata iz člana 19. stav 1. ove uredbe izdaje se sa rokom trajanja priključenja navedenim u zahtevu koji ne može biti duži od tri godine.

Odobrenje za priključenje objekata iz člana 19. stav 2. ove uredbe izdaje se sa rokom trajanja priključenja navedenim u zahtevu koji ne može biti duži od jedne godine.

Rok iz stava 1. ovog člana može se produžiti na zahtev podnosioca zahteva koji se podnosi najkasnije 30 dana pre isteka roka utvrđenog odobrenjem za priključenje.

V MERE KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU KRATKOTRAJNIH POREMEĆAJA

Član 22

Kratkotrajni poremećaj isporuke prirodnog gasa je poremećaj u radu sistema usled havarija na objektima, uređajima, cevovodima i postrojenjima za transport, odnosno distribuciju prirodnog gasa, i drugih nepredviđenih situacija zbog kojih je ugrožena sigurnost funkcionisanja transportnog, odnosno distributivnog sistema, kao i zbog nepredviđenih radova na saniranju, rekonstrukciji i održavanju, transportnih odnosno distributivnih sistema ili neophodnih radova na proširenju sistema u trajanju do 48 časova.

U slučaju da nastupi kratkotrajni poremećaj isporuke prirodnog gasa operator sistema dužan je da:

- 1) proceni stepen nastalog poremećaja i preduzme potrebne aktivnosti za dovođenje sistema u bezbedno i nesmetano funkcionisanje;
- 2) utvrdi način korišćenja preostalih kapaciteta transportnih, odnosno distributivnih sistema.

U slučaju iz stava 1. ovog člana operator sistema preduzima sledeće mere:

- 1) upućuje zahtev snabdevaču da krajnji kupci koji imaju sklopljen ugovor o isporuci prirodnog gasa koji imaju mogućnost supstitucije zamene prirodni gas drugim energentima kod kupaca;
- 2) preusmerava transport odnosno distribuciju prirodnog gasa na gasovode koji nisu zahvaćeni poremećajem sa ciljem urednog snabdevanja;
- 3) maksimalno koristi prirodni gas iz zapremine gasovoda iza mesta poremećaja;
- 4) ograničenje isporuke prirodnog gasa;
- 5) obustavu isporuke prirodnog gasa.

Mere iz stava 2. ovog člana primenjuju se na kupce prirodnog gasa, u skladu sa članom 23. ove uredbe, a koji se snabdevaju sa dela sistema na kome je nastao poremećaj.

Član 23

Odluku o primeni mera iz člana 22. ove uredbe donosi operator sistema, zavisno od mesta nastanka poremećaja i predviđenog trajanja poremećaja, u skladu sa ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Operator sistema dužan je da bez odlaganja i na najefikasniji način obavesti korisnika sistema i operatora povezanog sistema prirodnog gasa o nastaloj situaciji i primenjenim merama.

U slučaju da je korisnik sistema iz stava 2. ovog člana snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač dužan je da bez odlaganja i na najefikasniji način o primenjenim merama obavesti krajnjeg kupca.

Član 24

Operator sistema može bez prethodne najave privremeno ograničiti ili prekinuti isporuku kupcima prirodnog gasa, zbog kvarova i havarija na transportnom, odnosno distributivnom sistemu, iznenadnih preopterećenja gasovoda i drugih nepredviđenih slučajeva, ako prekid ne traje duže od dva sata.

Izuzetno, operator sistema može bez prethodne najave ograničiti ili prekinuti isporuku kupcima prirodnog gasa i duže od dva sata, u slučajevima dejstva više sile i drugim nepredviđenim slučajevima koje isporučilac nije mogao predvideti ili čije posledice ne može otkloniti.

U slučaju nastupanja okolnosti iz stava 2. ovog člana, operator sistema dužan je da bez odlaganja na najefikasniji način obavesti korisnika sistema i operatora povezanog sistema prirodnog gasa o razlozima ograničenja ili prekida isporuke i trajanju mera za uspostavljanje redovne isporuke prirodnog gasa.

U slučaju da je korisnik sistema iz stava 3. ovog člana snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač dužan je da bez odlaganja i na najefikasniji način o primenjenim merama obavesti kupca.

Član 25

U slučaju radova na održavanju energetskih objekata ili radova na proširenju sistema, operator sistema može primeniti meru ograničenja ili prekida isporuke prirodnog gasa u skladu sa pravilima o radu sistema.

U slučaju nepredviđenih radova na održavanju energetskih objekata koji zahtevaju primenu mere prekida ili ograničenja isporuke prirodnog gasa, operator sistema je dužan da preko sredstava javnog informisanja ili na drugi pogodan način u najkraćem roku, a koji ne može biti duži od dva sata, obavesti korisnika sistema i operatora povezanog sistema o uzrocima, obimu i dužini trajanja prekida, odnosno ograničenja isporuke.

U slučaju da je korisnik sistema iz stava 2. ovog člana snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač dužan je da bez odlaganja i na najefikasniji način o primenjenim merama obavesti krajnjeg kupca.

Član 26

U periodu prekida, odnosno primene mera ograničenja isporuke prirodnog gasa operator sistema dužan je da pismeno obaveštava ministarstvo nadležno za poslove energetike i Agenciju za energetiku Republike Srbije o svim merama koje se preduzimaju u slučaju ograničenja isporuke prirodnog gasa.

VI MERE OGRANIČENJA KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU NASTUPANJA OPŠTE NESTAŠICE PRIRODNOG GASA

Član 27

U slučaju nastupanja opšte nestašice prirodnog gasa energetski subjekti postupaju i preduzimaju mere u skladu sa Kriznim planom, odnosno aktom Vlade kojim su utvrđene mere, energetski subjekti koji će biti zaduženi za obezbeđivanje sigurnosti rada transportnog sistema i sigurnosti snabdevanja određenih grupa krajnjih kupaca, količine i kapaciteti prirodnog gasa, u slučaju opšte nestašice prirodnog gasa.

VII USLOVI I NAČIN OBUSTAVE ISPORUKE PRIRODNOG GASA

Član 28

Krajnjem kupcu prirodnog gasa može se obustaviti isporuka prirodnog gasa u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Zakonom i ovom uredbom, a naročito u slučaju:

- 1) ako neovlašćeno troši gas iz člana 59. ove uredbe;
- 2) ako ne izvršava ugovorene obaveze plaćanja za isporučeni prirodni gas i usluge;
- 3) ako koristi prirodni gas bez Rešenja, odnosno odluke o puštanju prirodnog gasa;
- 4) ako je izmenio unutrašnje gasne instalacije nakon odluke o puštanju prirodnog gasa;
- 5) ako troši prirodni gas suprotno uslovima koji su utvrđeni u Rešenju i ugovoru o snabdevanju;
- 6) ako svojim objektima ometa isporuku prirodnog gasa drugim kupcima;
- 7) ako preko svoje instalacije dozvoli korišćenje prirodnog gasa drugom pravnom ili fizičkom licu;
- 8) ako se ne pridržava pravila o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema;
- 9) ako uskrati ili onemogućuje ovlašćenim licima pristup do mernih uređaja, odnosno gasnih stanica;
- 10) ako uskrati ili onemogućuje, odnosno ne obezbedi kontrolu unutrašnjih gasnih instalacija;

11) ako u slučaju proglašenja krize, odnosno štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa ne poštuje i ne sprovodi propisane mere;

12) ako njegove unutrašnje gasne instalacije ugrožavaju živote ljudi, imovinu i životnu sredinu, odnosno nisu u skladu sa propisima;

13) ukoliko nije ispunio obaveze prema članu 13. stav 3. ove uredbe;

13a) ako odbije da zaključi ugovor o snabdevanju prirodnim gasom i/ili ne obezbedi ugovoreno sredstvo obezbeđenja plaćanja za slučaj neispunjenja ugovorenih obaveza;

14) pismenog zahteva kupca.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, osim u slučaju iz stava 1. tačka 2) ovog člana, isporuka prirodnog gasa obustavlja se bez odlaganja. Ako se obustava isporuke prirodnog gasa vrši na osnovu pismenog zahteva korisnika sistema troškovi izazvani obustavom fakturišu se podnosiocu zahteva.

U slučaju da je korisnik sistema snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač troškove izazvane obustavom fakturisaće kupcu.

Obustava isporuke prirodnog gasa iz stava 1. tač. 1)-12) ovog člana može trajati najduže dve godine.

Obustava isporuke prirodnog gasa iz stava 1. tačka 13) ovog člana traje do momenta dostavljanja upotrebne dozvole od strane kupca, a najduže dve godine.

Ako se obustava isporuke prirodnog gasa vrši na osnovu pismenog zahteva kupca iz stava 1. tačka 14) ovog člana obustava isporuke prirodnog gasa može trajati najmanje jednu, a najviše dve godine.

Operator sistema će o isteku roka trajanja obustave obavestiti korisnika sistema, odnosno krajnjeg kupca najkasnije 30 dana pre isteka ovog roka, o čemu je on dužan da se izjasni u roku od 15 dana od dana prijema obaveštenja.

Nakon isteka roka za izjašnjenje iz stava 7. ovog člana operator sistema isključuje mesto isporuke u slučaju da nisu ispunjeni uslovi za nastavak isporuke prirodnog gasa.

Član 29

Operator sistema će na zahtev snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača, obustaviti isporuku prirodnog gasa krajnjem kupcu zbog neizvršenih obaveza po ugovoru o snabdevanju, na način i pod uslovima propisanim Zakonom i ovom uredbom.

Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da pre podnošenja zahteva operatoru sistema za obustavu isporuke prirodnog gasa zbog neizvršenih obaveza po ugovoru o snabdevanju, krajnjeg kupca prethodno upozori da u roku propisanim Zakonom izmiri dospele obaveze, odnosno postigne sporazum o izvršavanju obaveze.

Upozorenje iz stava 2. ovog člana, pored podataka o snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču sadrži i:

1) iznos duga i podatke o mestu primopredaje;

2) rok za izmirenje duga;

3) način i uslove ponude za zaključenje sporazuma o izvršenju obaveze, ukoliko snabdevač smatra da može ponuditi sporazum kupcu;

4) obaveštenje o načinu i rokovima obaveštavanja snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača o izmirenju duga;

5) obaveštenje da će snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač, u slučaju da se dug ne izmiri, pokrenuti postupak obustave isporuke prirodnog gasa podnošenjem zahteva operatoru sistema na koji je objekat krajnjeg kupca priključen, sa navođenjem zakonskog roka od osam dana u kojem je operator sistema obavezan da obustavu izvrši;

6) upozorenje krajnjem kupcu na obavezu preduzimanja svih potrebnih mera radi zaštite života ili zdravlja ljudi, bezbednosti imovine i zaštite životne sredine, za slučaj da do obustave isporuke dođe;

7) obaveštenje da u slučaju obustave isporuke prirodnog gasa, krajnji kupac ima pravo na prigovor i o načinu i roku za podnošenje prigovora;

8) informaciju o načinu obaveštavanja snabdevača, odnosno javnog snabdevača o izmirivanju obaveze, radi nastavka isporuke prirodnog gasa;

9) obaveštenje da obustavom isporuke prirodnog gasa ne prestaje ugovor o snabdevanju, odnosno ugovor o pristupu sistemu, zbog čega krajnji kupac za vreme obustave ima obaveze koje se odnose na pristup sistemu;

10) druge podatke i obaveštenja u skladu sa Zakonom i ovom uredbom.

Upozorenje iz stava 2. ovog člana može biti sadržano i u računu za prirodni gas.

Zahtev za obustavu isporuke prirodnog gasa iz stava 1. ovog člana, snabdevač, odnosno javni snabdevač može podneti po isteku roka iz upozorenja za jedno, više ili sva mesta isporuke prirodnog gasa istog krajnjeg kupca čiji su objekti priključeni na sistem kojim upravlja operator sistema kome se zahtev za obustavu isporuke podnosi.

Ukoliko je krajnji kupac izvršio obaveze po ugovoru o snabdevanju nakon podnošenja zahteva za obustavu isporuke prirodnog gasa iz stava 5. ovog člana, snabdevač je dužan da bez odlaganja o tome obavesti operatora sistema.

Član 30

Operator sistema je dužan da obavesti snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača o izvršenoj obustavi isporuke prirodnog gasa iz člana 29. stav 1. ove uredbe.

Operator sistema je dužan da nastavi isporuku prirodnog gasa u objektu krajnjeg kupca odmah po prijemu obaveštenja snabdevača, a ne duže od 48 sati, da su otklonjeni razlozi za izvršenu obustavu isporuke prirodnog gasa iz člana 29. stav 1. ove uredbe.

Član 31

Operator sistema dužan je da pre obustave isporuke prirodnog gasa kupcu dostavi pismenu opomenu sa navođenjem roka za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka u slučaju:

- 1) kada kupcu istekne rezervno snabdevanje;
- 2) iz člana 28. stav 1. tač. 6), 8), 9) i 10) ove uredbe.

Rok iz stava 1. ovog člana ne može biti kraći od tri dana od dana dostavljanja opomene.

Rezervni snabdevač obaveštava operatora sistema o roku kada kupcu ističe pravo na rezervno snabdevanje najmanje osam dana pre isteka roka.

Kada se obustava isporuke vrši po osnovu člana 32. stav 2. ove uredbe operator sistema dužan je da u roku od 24 sata nakon prinudnog isključenja objekta kupca sa sistema, dostavi korisniku sistema obaveštenje o razlozima prinudnog isključenja sa sistema, o čemu je korisnik sistema dužan da obavesti kupca u roku od 24 sata od prijema obaveštenja od operatora sistema.

Član 32

Ukoliko kupac onemogućuje obustavu isporuke prirodnog gasa prinudna obustava vrši se prinudnim isključenjem na mestu priključenja ili na drugom pogodnom mestu prema proceni operatora sistema.

Odluku o načinu prinudnog isključenja donosi operator transportnog, odnosno distributivnog sistema u zavisnosti od okolnosti i razloga za isključenje.

U slučaju prinudnog isključenja, ponovno priključenje izvršiće se u skladu sa ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Član 33

Ako kupac prirodnog gasa smatra da mu je neosnovano obustavljena isporuka prirodnog gasa ili mu je objekat neosnovano isključen sa transportnog, odnosno distributivnog sistema, može uložiti prigovor operatoru sistema na čiji sistem je objekat priključen.

Operator sistema je dužan da u roku od tri dana od dana prijema prigovora odluči o prigovoru. U slučaju osnovanosti prigovora, operator sistema je dužan da nastavi isporuku prirodnog gasa bez odlaganja, a najkasnije 24 časa od momenta utvrđivanja da je obustava isporuke, odnosno isključenje sa transportnog, odnosno distributivnog sistema bilo neosnovano.

VIII USLOVI I NAČIN RACIONALNE POTROŠNJE I ŠTEDNJE PRIRODNOG GASA

Član 34

Snabdevač, odnosno javni snabdevač dužan je da najmanje jednom mesečno uz ili na računu za isporučeni prirodni gas informiše krajnjeg kupca o:

- 1) količini prirodnog gasa koju je kupac preuzeo tokom prethodnog meseca;
- 2) prosečnoj ceni prirodnog gasa za tog kupca u tom mesecu;
- 3) cenama po elementima za obračun isporučenog prirodnog gasa;
- 4) ukupno preuzetoj količini prirodnog gasa i mesečnoj potrošnji prirodnog gasa tokom 12 prethodnih meseci;
- 5) odnosu preuzetih količina prirodnog gasa u prethodnom mesecu i istom mesecu prethodne godine;
- 6) odnosu količine prirodnog gasa koju je on preuzeo i prosečne količine koju preuzimaju krajnji kupci iste kategorije kod snabdevača, odnosno javnog snabdevača;
- 7) načinima da kupci dobiju informacije o dostupnim merama poboljšanja energetske efikasnosti;
- 8) spisku mera koje krajnji kupci mogu da preduzmu u cilju uštede energije;
- 9) drugim podacima koji mogu biti od značaja za racionalno korišćenje energije.

Raspoložive podatke iz stava 1. ovog člana rezervni snabdevač dostavlja najmanje jednom mesečno za period snabdevanja.

IX USLOVI SNABDEVANJA OBJEKATA KUPACA KOJIMA SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA PRIRODNOG GASA ZBOG NEIZVRŠENIH OBAVEZA ZA ISPORUČENI PRIRODNI GAS

Član 35

Zbog neizvršenih obaveza za isporučeni prirodni gas ne može se, suprotno ovoj uredbi, obustaviti isporuka prirodnog gasa kupcima za objekte čiji bi prekid rada doveo do neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi i za objekte od posebnog interesa za privredu i život ljudi i odbranu zemlje.

Ministarstvo nadležno za poslove energetike, na predlog drugih ministarstava za prioritete u oblastima iz njihove nadležnosti, utvrđuje listu kupaca i njihovih objekata kojima se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa.

Lista kupaca i njihovih objekata iz stava 2. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač i krajnji kupac ugovorom o snabdevanju ugovaraju uslove snabdevanja u slučaju iz stava 1. ovog člana.

X NAČIN REGULISANJA MEĐUSOBNIH ODNOSA IZMEĐU SNABDEVAČA, OPERATORA SISTEMA I KRAJNJEG KUPCA KOME SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA PRIRODNOG GASA

Član 36

Za objekte iz člana 35. ove uredbe, ugovorom o snabdevanju prirodnim gasom i ugovorom o pristupu sistemu (izuzev u slučaju potpunog snabdevanja kada krajnji kupac plaća pristup sistemu snabdevaču) određuju se sredstva obezbeđenja plaćanja (menice avalirane od strane poslovne banke, garancija banke, osiguranje naplate duga kod osiguravajuće organizacije i drugi oblici obezbeđenja potraživanja) za snabdevanje prirodnim gasom i pristup sistemu.

Član 37

U slučaju odbijanja potpisivanja ugovora o snabdevanju iz člana 36. ove uredbe od strane krajnjeg kupca ili u slučaju da krajnji kupac nije dostavio sredstva obezbeđenja plaćanja, snabdevač, javni snabdevač ili rezervni snabdevači će bez odlaganja pozvati takvog kupca da u roku od osam dana zaključi ugovor o snabdevanju, odnosno dostavi sredstva obezbeđenja plaćanja.

Ako krajnji kupac ne postupi na način i u roku iz stava 1. ovog člana, operator sistema će na zahtev snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača izvršiti obustavu isporuke prirodnog gasa, a troškove izazvane obustavom fakturisati podnosiocu zahteva, a koje snosi krajnji kupac.

XI USLOVI I NAČIN MERENJA ISPORUČENOG PRIRODNOG GASA

Član 38

Zapremina isporučenog prirodnog gasa se meri odgovarajućim mernim uređajima, sa merilom zapremine fizički proteklog prirodnog gasa (u m³), merilima temperature i pritiska na radnim uslovima i uređajem za automatsku konverziju izmerene zapremine fizički proteklog prirodnog gasa na zapreminu gasa na referentnim uslovima.

Referentni uslovi za merenje zapremine prirodnog gasa mogu biti standardni (temperatura od 288,15 K (15 °C) i pritisak od 1,01325 bar) i normalni (temperatura od 273,15 K (0°C) i pritisak od 1,01325 bar).

Referentni uslovi za obračun protekle zapremine prirodnog gasa su normalni uslovi, temperatura od 273,15 K (0°C) i pritisak od 1,01325 bar.

Na transportnom sistemu za merenje zapremine i za obračun protekle zapremine prirodnog gasa primenjuju se normalni uslovi.

Na distributivnom sistemu za merenje zapremine primenjuju se standardni uslovi, a za obračun protekle zapremine prirodnog gasa primenjuju se normalni uslovi.

Ako merni uređaj nema uređaj za konverziju zapremine izmerena zapremina prirodnog gasa na radnim uslovima se svodi na normalne uslove računski, u skladu sa članom 39. ove uredbe ili na standardne uslove računski, u skladu sa članom 41. ove uredbe.

Merni uređaji koji se ugrađuju moraju biti plombirani od strane ovlašćene organizacije, a njihove priključne veze moraju biti pregledane i plombirane od strane operatora sistema u skladu sa zakonom, pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema, i drugim propisima.

Operator sistema dužan je da obezbedi proveru ispravnosti mernih uređaja pre njihove ugradnje i tokom rada u radnim ili laboratorijskim uslovima, u skladu sa zakonom, tehničkim i drugim propisima, pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema prirodnog gasa i ugovorom o snabdevanju prirodnog gasa.

Član 39

Zapremina isporučenog prirodnog gasa izmerena mernim uređajem bez uređaja za konverziju zapremine, svodi se na normalne uslove računski, prema formuli:

$$V_{ref}(n) = V_r \times \frac{P_m + P_{atm}}{P(n)} \times \frac{T_{ref}(n)}{T_r} \times Z$$

gde su:

$V_{ref}(n)$ - zapremina prirodnog gasa na normalnim uslovima,

V_r - zapremina prirodnog gasa na radnim uslovima, odnosno očitana zapremina prirodnog gasa na mernom uređaju,

P_m - priključni pritisak (mbar/bar) podešen pri montaži regulacione grupe za merila koja se postavljaju posle regulacione grupe, odnosno srednja vrednost pritiska za merila koja se nalaze pre regulacione grupe.

P_{atm} - atmosferski pritisak (mbar),

$P(n)$ - pritisak prirodnog gasa na normalnim uslovima, $P(n) = 1013,25$ mbar,

$T_{ref}(n)$ - temperatura gasa na normalnim uslovima,

T_r - radna temperatura prirodnog gasa, $T_r = (273,15 + \text{temperatura prirodnog gasa u } ^\circ\text{C})$ (K) i

Z - faktor kompresibilnosti (stišljivosti) prirodnog gasa.

Radni pritisak prirodnog gasa je jednak zbiru atmosferskog i priključnog pritiska.

Parametri prirodnog gasa na radnim uslovima u obrascu iz stava 1. ovog člana utvrđuju se na sledeći način:

1) atmosferski pritisak:

$$P_{atm} = 1016 - 0,108 \cdot h \text{ (mbar)}$$

zaokruženo na jedno decimalno mesto,

gde je h - nadmorska visina (m), koja se utvrđuje na način i pod uslovima:

(1) $h = h_1$, ako se vrednosti h_1 , h_2 i h_s međusobno razlikuju, u apsolutnom iznosu, za manje od 50 m;

(2) $h = h_2$, ako je razlika između h_1 i h_2 , u apsolutnom iznosu veća od 50 m, a razlika između h_s i h_2 manja od 50 m;

(3) $h = h_3 = h_2 \pm x \cdot 50$, ako je razlike između h_s i h_2 , u apsolutnom iznosu, veća od 50 m (znak "-" se koristi kada je h_s manje od h_2 , a znak "+" se koristi kada je h_s veće od h_2).

pri čemu je:

h_1 - nadmorska visina gasne stanice na izlazu iz transportnog sistema iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem (glavna merno-regulaciona stanica - GMRS), odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina GMRS, ako se gas preuzima iz dve ili više GMRS;

h_2 - nadmorska visina merno-regulacione stanice (MRS) ili merne stanice (MS) iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem, odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina MRS ili MS, ako se prirodni gas preuzima iz dve ili više MRS, odnosno MS; i

h_s - aritmetička sredina najveće i najmanje nadmorske visine za mesta isporuke kupcima sa distributivnog sistema u kojima se prirodni gas preuzima iz jedne ili više MRS, odnosno MS.

x - celobrojni deo apsolutne vrednosti izraza $(h_s - h_2)/50$.

2) priključni pritisak:

- ako je priključni pritisak $P_m > 24$ mbar, za svođenje se koristi vrednost koja je podešena na regulatoru;

- ako je priključni pritisak $18 \text{ mbar} \leq P_m \leq 24 \text{ mbar}$, za svođenje se koristi vrednost $P_m = 22$ mbar;

3) radna temperatura:

(1) na distributivnom sistemu se utvrđuje na sledeći način:

- za period od 1. oktobra do 30. aprila, $T_r = 6^\circ\text{C}$;

- za period od 1. maja do 30. septembra, $T_r = 15^\circ\text{C}$;

- za mesto isporuke koje nije izloženo većim promenama temperature (merni uređaji ugrađeni unutar objekta), $T_r = 15^\circ\text{C}$;

(2) na transportnom sistemu jednaka je radnoj temperaturi na mestu merenja;

4) Faktor kompresibilnost se izračunava:

(1) Za $P_m < 8$ bar na sledeći način:

$$Z = \frac{1}{1 + k \times P_m}$$

gde je:

$k = 0$, odnosno zanemaruje se uticaj kompresibilnosti, za $P_m < 1$ bar,

$k = 0,003$, za $1 \text{ bar} \leq P_m < 8 \text{ bar}$.

(2) Za $P_m \geq 8$ bar u skladu sa SRPS EN ISO 12213-2.

Operator transportnog sistema utvrđuje i objavljuje nadmorske visine (h_1) i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska za sve GMRS iz kojih se prirodni gas isporučuje u distributivni sistem ili krajnjim kupcima.

Operator distributivnog sistema utvrđuje nadmorske visine h_2 i h_3 i objavljuje nadmorske visine h_1 , h_2 i h_3 i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska koje će biti korišćene pri obračunu prirodnog gasa isporučenog kupcima.

Član 40

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa mehovima bez temperaturnog kompezatora svodi se na normalne uslove u skladu sa članom 39. ove uredbe.

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa mehovima sa temperaturnim kompezatorom na 0°C koriguje se na normalne uslove u skladu sa članom 39. ove uredbe izuzimajući korekciju po temperaturi.

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa temperaturnim kompezatorom koriguje se na normalne uslove u skladu članom 39. ove uredbe izuzimajući korekciju po temperaturi.

Član 41

Postupak korekcije nekorigovane zapremine prirodnog gasa na zapreminu pri standardnim uslovima radi se prema formuli:

$$V_{ref}(s) = V_r \times \frac{P_m + P_{atm}}{P(s)} \times \frac{T_{ref}(s)}{T_r} \times Z$$

gde su:

$V_{ref}(s)$ - zapremina prirodnog gasa na standardnim uslovima,

V_r - zapremina prirodnog gasa na radnim uslovima, odnosno očitana zapremina prirodnog gasa na mernom uređaju,

P_m - priključni pritisak (mbar/bar) podešen pri montaži regulacione grupe za merila koja se postavljaju posle regulacione grupe, odnosno srednja vrednost pritiska za merila koja se nalaze pre regulacione grupe.

P_{atm} - atmosferski pritisak (mbar),

$P(s)$ - pritisak prirodnog gasa na standardnim uslovima, $P(s) = 1013,25$ mbar,

$T_{ref}(s)$ - temperatura gasa na standardnim uslovima,

T_r - radna temperatura prirodnog gasa, $T_r = (273,15 + \text{temperatura prirodnog gasa u } ^\circ\text{C})$ (K) i

Z - faktor kompresibilnosti (stišljivosti) prirodnog gasa.

Radni pritisak prirodnog gasa je jednak zbiru atmosferskog i priključnog pritiska.

Parametri prirodnog gasa na radnim uslovima u formuli iz stava 1. ovog člana utvrđuju se na sledeći način:

1) atmosferski pritisak:

$$P_{atm} = 1016 - 0,108 \cdot h \text{ (mbar)}$$

zaokruženo na jedno decimalno mesto,

gde je h - nadmorska visina (m), koja se utvrđuje na način i pod uslovima:

(1) $h = h_1$, ako se vrednosti h_1 , h_2 i h_s međusobno razlikuju, u apsolutnom iznosu, za manje od 50 m;

(2) $h = h_2$, ako je razlika između h_1 i h_2 , u apsolutnom iznosu veća od 50 m, a razlika između h_s i h_2 manja od 50 m;

(3) $h = h_3 = h_2 \pm x \cdot 50$, ako je razlike između h_s i h_2 , u apsolutnom iznosu, veća od 50 m (znak "-" se koristi kada je h_s manje od h_2 , a znak "+" se koristi kada je h_s veće od h_2).

pri čemu je:

h_1 - nadmorska visina gasne stanice na izlazu iz transportnog sistema iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem (glavna merno-regulaciona stanica - GMRS), odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina GMRS, ako se gas preuzima iz dve ili više GMRS;

h_2 - nadmorska visina merno-regulacione stanice (MRS) ili merne stanice (MS) iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem, odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina MRS ili MS, ako se prirodni gas preuzima iz dve ili više MRS, odnosno MS; i

h_s - aritmetička sredina najveće i najmanje nadmorske visine za mesta isporuke kupcima sa distributivnog sistema u kojima se prirodni gas preuzima iz jedne ili više MRS, odnosno MS.

x - celobrojni deo apsolutne vrednosti izraza $(h_s - h_2)/50$.

2) priključni pritisak:

- ako je priključni pritisak $P_m > 24$ mbar, za svođenje se koristi vrednost koja je podešena na regulatoru;
- ako je priključni pritisak $18 \text{ mbar} \leq P_m \leq 24 \text{ mbar}$, za svođenje se koristi vrednost $P_m = 22$ mbar;

3) radna temperatura:

- na distributivnom sistemu se utvrđuje na sledeći način:
- za period od 1. oktobra do 30. aprila, $T_r = 6^\circ\text{C}$;
- za period od 1. maja do 30. septembra, $T_r = 15^\circ\text{C}$;
- za mesto isporuke koje nije izloženo većim promenama temperature (merni uređaji ugrađeni unutar objekta), $T_r = 15^\circ\text{C}$;

(1) na transportnom sistemu jednaka je radnoj temperaturi na mestu merenja.

4) Faktor kompresibilnost se izračunava:

(1) za $P_m < 8$ bar na sledeći način:

$$Z = \frac{1}{1 + k \times P_m}$$

gde je:

$k = 0$, odnosno zanemaruje se uticaj kompresibilnosti, za $P_m < 1$ bar,

$k = 0,003$, za $1 \text{ bar} \leq P_m < 8$ bar.

(2) za $P_m \geq 8$ bar u skladu sa SRPS EN ISO 12213-2.

Operator transportnog sistema utvrđuje i objavljuje nadmorske visine (h_1) i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska za sve GMRS iz kojih se prirodni gas isporučuje u distributivni sistem ili krajnjim kupcima.

Operator distributivnog sistema utvrđuje nadmorske visine h_2 i h_3 i objavljuje nadmorske visine h_1 , h_2 i h_3 i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska koje će biti korišćene pri obračunu prirodnog gasa isporučenog kupcima.

Član 42

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa mehovima bez temperaturnog kompezatora svodi se na standardne uslove u skladu sa članom 41. ove uredbe.

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa mehovima sa temperaturnim kompezatorom na 15°C koriguje se na standardne uslove u skladu sa članom 41. ove uredbe izuzimajući korekciju po temperaturi.

Zapremina isporučenog prirodnog gasa utvrđena na mernim uređajima sa temperaturnim kompezatorom koriguje se na standardne uslove u skladu članom 41. ove uredbe izuzimajući korekciju po temperaturi.

Član 43

Utvrđena zapremina prirodnog gasa na standardnim uslovima za potrebe obračuna svodi se na normalne uslove računski, prema formuli:

$$V_{ref}(n) = V_{ref}(s)/K$$

$V_{ref}(s)$ - zapremina prirodnog gasa utvrđena u m^3 pri standardnim uslovima

K - koeficijent korekcije

$K = K_T * K_S$, gde je

K_T - temperaturni koeficijent i izračunava se kao $T(273,15+15^\circ\text{C}) / T(273,15+0^\circ\text{C})$ i iznosi 1,054915

K_S - koeficijent usled faktora stišljivosti i izračunava se kao $Z(15^\circ\text{C}) / Z(0^\circ\text{C})$ zaokruženo na šest (6) decimala i gde su:

- $Z(15^\circ\text{C})$ - faktor kompresibilnosti na 15°C za prosečan sastav gasa zabeležen na određenom ulazu/izlazu u/sa transportnog sistema za period od godinu dana,

- $Z(0^{\circ}\text{C})$ - faktor kompresibilnosti na 0°C za prosečan sastav gasa zabeležen na određenom ulazu/izlazu u/sa transportnog sistema za period od godinu dana.

Napomena: koeficijent K utvrđuje se za gasnu godinu. Koeficijent K za narednu gasnu godinu utvrđuje operator transportnog sistema sa najvećim brojem izlaza najkasnije 30 dana pre njenog početka i objavljuje je na svojoj internet stranici.

Član 44

Gornja toplotna vrednost prirodnog gasa preuzetog/isporučenog u/iz transportnog sistema ili iz distributivnog sistema koji je povezan na transportni sistem, utvrđuje se na mestima preuzimanja/ispоруke prirodnog gasa u/iz transportnog sistema.

Gornju toplotnu vrednost prirodnog gasa iz stava 1. ovog člana, utvrđuje operator transportnog sistema, na osnovu podataka o gornjoj toplotnoj vrednosti na ulazima u transportni sistem, odnosno na osnovu sastava prirodnog gasa uzetih uzoraka sa mesta isporuke prirodnog gasa, ako je došlo do mešanja prirodnog gasa iz različitih ulaza u sistem, s tim što se analize uzetih uzoraka vrše najmanje četiri puta mesečno.

Analiza uzorka prirodnog gasa iz stava 2. ovog člana se obavlja procesnim ili laboratorijskim gasnim hromatografom.

Ako se prirodni gas preuzima u distributivni sistem preko više merno-regulacionih stanica, iz transportnog sistema, drugog distributivnog sistema ili neposredno od proizvođača prirodnog gasa, odnosno biogasa, gornju toplotnu vrednost prirodnog gasa na osnovu koje se obračunava isporučeni prirodni gas iz distributivnog sistema utvrđuje operator distributivnog sistema, kao ponderisanu vrednost, na osnovu podataka o gornjim toplotnim vrednostima i odgovarajućim preuzetim zapreminama prirodnog gasa sa svih mesta preuzimanja prirodnog gasa u taj sistem.

Gornja toplotna vrednost prirodnog gasa za obračun se utvrđuje kao ponderisana vrednost, na osnovu podataka o gornjim toplotnim vrednostima i odgovarajućim zapreminama proteklog prirodnog gasa između dva uzimanja uzorka.

Član 45

Zapremina prirodnog gasa na normalnim uslovima utvrđena u skladu sa čl.39. ili 43. ove uredbe koristi se za obračun isporučene energije prirodnog gasa, prema formuli:

$$E = V_{\text{ref}}(n) * GCV$$

gde su:

E - obračunska energija prirodnog gasa (kWh),

$V_{\text{ref}}(n)$ - zapremina prirodnog gasa na normalnim uslovima (m^3),

GCV - Gornja toplotna vrednost pri normalnim unapred definisanim uslovima se izračunava prema SRPS EN ISO 6976 uzimajući u obzir normalne uslove za zapreminu 0°C i referentnu temperaturu sagorevanja od 25°C . GCV je izražena u $\text{kWh}/\text{m}^3(n)$.

Za proračun energije, GCV u $\text{kWh}/\text{m}^3(n)$ će se koristiti sa zaokruživanjem na šest decimala, sa zaokruživanjem na više ukoliko je sedma decimala 5 ili više, i sa zaokruživanjem na niže ukoliko je sedma decimala 4 ili manje.

Član 46

Merni uređaji moraju ispunjavati propisane metrološke i sa njima povezane zahteve u skladu sa propisima kojima je uređena oblast metrologije.

Operator sistema određuje vrstu, tip, klasu tačnosti, potreban broj i merni opseg uređaja, kao i mesto i način ugradnje u skladu sa zakonom kojim se uređuje metrologija, ovom uredbom, pravilima o radu sistema, tehničkim i drugim propisima.

Operator transportnog sistema je dužan da, na svim izlazima sa transportnog sistema do 31. decembra 2022. godine, a operator distributivnog sistema je dužan da na izlazima sa distributivnog sistema za krajnje kupce čija je maksimalna časovna potrošnja veća ili jednaka $500 \text{ m}^3/\text{h}$ do 31. decembra 2023. godine, u skladu sa rešenjem kojim se odobrava priključenje, obezbedi automatsko prikupljanje podataka o izmerenim protocima prirodnog gasa, pri čemu interval prikupljanja mora biti 24 časa ili kraći.

Na mestu isporuke na kome je priključni pritisak manji od 0,5 bar, ako se merni uređaj ugrađuje izvan objekta, operator distributivnog sistema ugrađuje merilo sa temperaturnim korektorom ili merni uređaj sa merilom za merenje radne temperature i mogućnošću automatske korekcije po izmerenoj temperaturi i unetom radnom pritisku.

Operator distributivnog sistema prirodnog gasa dužan je da na mestu isporuke na kome je priključni pritisak manji od 0,5 bar, na pismeni zahtev krajnjeg kupca, ugradi zahtevani uređaj za automatsko svođenje na referentne uslove ili postojeći uređaj zameni zahtevanim u roku od šest meseci od dana prijema zahteva, odnosno od dana kada krajnji kupac izmiri obaveze iz stava 6. ovog člana.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, kupac snosi trošak nabavke i ugradnje zahtevanog uređaja ili razlike vrednosti zahtevanog i zamenjenog uređaja.

U slučaju isključenja na zahtev krajnjeg kupca, zbog rušenja ili preseljenja objekta, krajnji kupac ima pravo na merni uređaj istog tipa i klase tačnosti bez naknade, na drugom mernom mestu (lokaciji) na području istog operatora sistema, za koje mu je izdato odobrenje za priključenje.

Član 47

Operator sistema dužan je da obezbedi redovno i vanredno održavanje mernih uređaja pod uslovima utvrđenim zakonom, tehničkim i drugim propisima i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Operator sistema može radi overavanja da zameni merni uređaj drugim odgovarajućim mernim uređajem uz obavezu da o tome izda zapisnik o zameni krajnjem kupcu.

Operator sistema i krajnji kupac zapisnikom iz stava 2. ovog člana konstatuju sve parametre i pokazatelje potrošnje prirodnog gasa neophodne za obračun isporučenih količina prirodnog gasa u periodu bez odgovarajućeg mernog uređaja.

Član 48

Krajnji kupac prirodnog gasa je dužan da omogući ovlašćenim licima energetskog subjekta pristup delu gasovoda od mesta priključenja do mernog uređaja, odnosno gasne stanice i unutrašnje gasne instalacije radi provere njihove ispravnosti, odnosno radi kontrole i održavanja, kao i obustave isporuke u skladu sa propisima.

Operator sistema je dužan da na zahtev omogući krajnjem kupcu prirodnog gasa uvid u podatke sa mernog uređaja radi uvida u stanje potrošnje. Plombu sa priključnog i obilaznog voda mernog uređaja može da skida samo ovlašćeni radnik operatora sistema, o čemu je dužan da sačini zapisnik.

Član 49

Krajnji kupac prirodnog gasa odgovoran je za nestanak i oštećenje mernog uređaja, odnosno gasne stanice koji su smešteni u njegovim objektima, kao i za posledice koje nastanu usled toga.

Krajnji kupac prirodnog gasa nije odgovoran za oštećenje mernog uređaja koji je smešten u njegovim objektima, a koje je posledica aktivnosti operatora sistema.

Član 50

Operator sistema dužan je da bez odlaganja pismenim putem obavesti krajnjeg kupca prirodnog gasa o nestanku, kao i o svim smetnjama ili oštećenjima na mernom uređaju koja mogu da utiču na tačnost merenja isporučenog prirodnog gasa, a najkasnije u roku od dva dana od dana nastanka, odnosno opažanja nastanka utvrđenih smetnji, nestanka ili oštećenja uređaja.

Krajnji kupac je dužan da bez odlaganja pismenim putem obavesti operatora sistema o nestanku, kao i o svim smetnjama ili oštećenjima na mernom uređaju, a najkasnije u roku od dva dana od dana nastanka, odnosno opažanja nastanka utvrđenih smetnji, nestanka ili oštećenja uređaja.

Operator sistema je dužan da odmah po prijemu obaveštenja iz stava 2. ovog člana, a najkasnije u roku od dva dana, preduzme odgovarajuće mere za dovođenje mernog uređaja u ispravno stanje.

Član 51

Operator sistema, proizvođač prirodnog gasa ili biogasa, snabdevač ili javni snabdevač prirodnim gasom ili krajnji kupac mogu da zahtevaju vanrednu kontrolu mernog uređaja, koja se vrši najkasnije deset dana po podnošenju zahteva.

Ako se kontrolom utvrdi da je uređaj ispravan, troškove kontrole iz stava 1. ovog člana snosi podnosilac zahteva koji je zahtevao kontrolu.

Ako se kontrolom utvrdi da je uređaj neispravan, troškove kontrole iz stava 1. ovog člana snosi operator sistema.

Član 52

Ako se utvrdi da uređaj nije merio potrošnju u određenom vremenskom periodu, odnosno da je registrovanje bilo nepotpuno procenu potrošnje prirodnog gasa utvrdiće operator sistema u skladu sa pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Član 53

Ako operator sistema osnovano posumnja da je krajnji kupac merni uređaj namerno ošteti, ili ako utvrdi da je krajnji kupac neovlašćeno priključio svoj objekat na transportni, odnosno distributivni sistem ili da na drugi način neovlašćeno koristi prirodni gas, odnosno onemogućava tačno merenje isporučenog prirodnog gasa, dužan je da bez odlaganja isključi takav objekat sa transportnog, odnosno distributivnog sistema.

U slučaju iz stava 1. ovog člana operator sistema ima pravo da sam proceni potrošnju prirodnog gasa u skladu sa pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Član 54

Kontrolna merenja, zamene i izmene na mernoj opremi vrše se u prisustvu operatora sistema i krajnjeg kupca u skladu sa ugovorom o snabdevanju, ugovorom o pristupu i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

XII OPSEG KVALITETA, HEMIJSKOG SASTAVA I DRUGIH OSOBINA PRIRODNOG GASA KOJI SE PREUZIMA U SISTEM I ISPORUČUJE SA SISTEMA

Član 55

Kvalitet i hemijski sastav gasa koji se preuzima/isporučuje u/iz sistema utvrđen je u tabeli:

Hemijski sastav	mol %
Metan (C ₁)	min. 92
Etan (C ₂)	max. 4
Propan (C ₃)	max. 2
Butani (C ₄)	max. 1,5
Pentani i teži (C ₅₊)	max. 0,5
Heksan	max. 0,2
Azot (N ₂)	max. 2
Ugljen dioksid (CO ₂)	max. 1
Kiseonik (O ₂)	max. 0,02
Sadržaj sumpora (mg/m³)	
Vodonik sulfid (H ₂ S)	max. 2
Merkaptan sumpor (C ₂ H ₅ SH)*	max. 5,6
Ukupan sumpor	max. 20
Gornja toplotna vrednost GCV 25 / 0°C (kWh/m ³)	10.38 - 12.20
Wobbe gornji (25/0) kWh/m ³	13,22 - 15.37
Tačka rose vode*	
Na temperaturi od minus 8 stepeni Celzijusa (-8°C) i apsolutnom pritisku od 3.92 MPa nema kondenzacije vode.	
Tačka rose ugljovodonika *	
Na temperaturi od 0 stepeni Celzijusa (0°C) i pritisku isporuke nema kondenzacije ugljovodonika	

* Odorant etil merkaptan kao sredstvo za odorizaciju može se koristiti do 31. decembra 2022. godine.

Gas iz stava 1. ovog člana koji se preuzima u sistem i isporučuje sa sistema ne sme da sadrži čvrste nečistoće, smolu ili supstance koje proizvode smolu i tečnosti kao što su ugljovodonici, kondenzati, glikoli, voda i slično.

Pritisak na kome se prirodni gas preuzima u sistem, odnosno isporučuje sa sistema je propisan pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Kvalitet i hemijski sastav za izolovane delove na transportnom, odnosno distributivnom sistemu i na pojedinim ulaznim, odnosno izlaznim tačkama transportnog sistema Republike Srbije, koji odstupa od kvaliteta iz stava 1. ovog člana, utvrđuje ministar nadležan za poslove energetike, aktom koji se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Akt iz stava 4. ovog člana donosi se na osnovu obrazloženog zahteva koji dostavlja operator sistema ministarstvu nadležnom za poslove energetike.

Član 56

Gas koji se preuzima u sistem iz člana 55. ove uredbe pored prirodnog gasa može biti i biogas i druge vrste niskougljeničnih gasova, u meri u kojoj se dati gasovi mogu tehnički i bezbedno preuzeti i prenositi kroz sistem za prirodni gas.

Član 57

Za kvalitet i hemijski sastav gasa iz člana 55. ove uredbe odgovoran je operator sistema.

Operator sistema ima pravo da prekine preuzimanje prirodnog gasa, ako utvrdi da odstupa od uslova iz člana 55. ove uredbe.

Operator sistema pravilima o radu sistema definiše penal za neodgovarajući kvalitet prirodnog gasa - odstupanje od propisanog Wobbe indeksa.

Operator distributivnog sistema dužan je da obezbedi isporuku prirodnog gasa na izlazu, istovetnog kvaliteta koji je preuzet na ulazu iz transportnog sistema, ukoliko distributivni sistem preuzima prirodni gas samo i isključivo iz jednog transportnog sistema, odnosno dužan je da obezbedi isporuku prirodnog gasa na izlazu u skladu sa uslovima iz člana 55. ove uredbe u svim drugim slučajevima.

Član 58

Krajnji kupac ima pravo na snabdevanje prirodnim gasom koji ispunjava uslove iz člana 55. ove uredbe.

U slučaju odstupanja uslova iz člana 55. ove uredbe krajnji kupac ima pravo prigovora u skladu sa članom 64. ove uredbe.

XIII NAČIN OBRAČUNA NEOVLAŠĆENO PREUZETOG PRIRODNOG GASA

Član 59

Pod neovlašćenim korišćenjem prirodnog gasa podrazumeva se:

- 1) korišćenje prirodnog gasa bez ugovora o snabdevanju i/ili korišćenju sistema;
- 2) korišćenje prirodnog gasa bez obezbeđenog ugovorenog instrumenta obezbeđenja plaćanja za slučaj neispunjenja ugovorenih obaveza;
- 3) korišćenje prirodnog gasa u objektu koji je priključen na sistem bez odobrenja za priključenje;
- 4) korišćenje prirodnog gasa samovlasnim priključenjem objekta nakon izvršene obustave isporuke prirodnog gasa;
- 5) korišćenje prirodnog gasa bez mernog uređaja ili mimo mernog uređaja;
- 6) korišćenje prirodnog gasa preko mernog uređaja na kome je onemogućeno pravilno registrovanje potrošnje;
- 7) korišćenje prirodnog gasa preko mernog uređaja na kome su oštećene plombe operatora sistema, odnosno ovlašćenog tela za overavanje merila, pod uslovom da se u kontroli mernog uređaja utvrdi nepravilnost registrovanja potrošenog prirodnog gasa;
- 8) samovlasna zamena regulatora ili drugih uređaja, odnosno promena parametara istih kojima se utiče na tačnost merenja prirodnog gasa;
- 9) korišćenje prirodnog gasa preko mernog uređaja na kome su oštećene plombe operatora sistema, odnosno ovlašćenog tela za overavanje, pri čemu krajnji kupac nije obavestio operatora o oštećenju u skladu sa članom 50. stav 2. ove uredbe.

Član 60

Operator sistema je dužan da izvrši obračun za neovlašćeno preuzeti prirodni gas.

Operator sistema utvrđuje period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje prirodnog gasa na osnovu podataka o izvršenim radnjama iz člana 59. ove uredbe.

Ukoliko se ne može utvrditi početak neovlašćene potrošnje iz člana 59. ove uredbe smatra se da je trajala od dana poslednje kontrole mernog mesta.

Očitavanje mernih uređaja na licu mesta, bez obavljanja kontrole i izrade zapisnika o kontroli mernog mesta ne smatra se kontrolom koja se može koristiti za određivanje početka neovlašćenog preuzimanja prirodnog gasa.

Period za obračun neovlašćene potrošnje ne može biti duži od godinu dana.

Član 61

Krajnjim kupcima koji neovlašćeno koriste prirodni gas iz člana 59. ove uredbe operator sistema procenjuje potrošnju prirodnog gasa u skladu sa pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Neovlašćeno preuzeti prirodni gas u slučajevima iz člana 59. ove uredbe obračunava se primenom dvostruke cene prirodnog gasa za rezervno snabdevanje, u periodu za koji je obračunato neovlašćeno korišćenje prirodnog gasa.

XIV POSTUPAK/NAČIN I ROKOVI ZA OSTVARIVANJE PRAVA KRAJNJEG KUPCA NA NAKNADU ZBOG Odstupanja od propisanog kvaliteta isporuke, odnosno snabdevanja

Član 62

Operator sistema dužan je da omogući kontinuiranu isporuku, odnosno preuzimanje prirodnog gasa, odgovarajućeg kvaliteta pod uslovima utvrđenim Zakonom, ovom uredbom, pravilima o radu sistema, pravilima o promeni snabdevača i pravilima o praćenju tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanja kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom.

Izuzetno, u slučaju nastupanja okolnosti iz čl. 22. i 27. ove uredbe, dozvoljena su odstupanja od propisanog kvaliteta isporuke, u kom slučaju je operator sistema dužan da odmah preduzme raspoložive mere i u najkraćem mogućem roku uspostavi propisani kvalitet isporuke.

U slučaju nastupanja okolnosti iz čl. 22. i 27. ove uredbe korisnik sistema nema osnov za prigovor na kvalitet isporuke prirodnim gasom.

Član 63

Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da obezbedi potrebne količine prirodnog gasa odgovarajućeg kvaliteta za snabdevanje svojih kupaca pod uslovima utvrđenim Zakonom, ovom uredbom i ugovorom o snabdevanju.

Izuzetno, u slučaju nastupanja okolnosti iz čl. 22. i 27. ove uredbe, dozvoljena su odstupanja od propisanog kvaliteta snabdevanja, u kom slučaju je snabdevač dužan da odmah preduzme raspoložive mere i u najkraćem mogućem roku uspostavi propisani kvalitet snabdevanja.

U slučaju nastupanja okolnosti iz čl. 22. i 27. ove uredbe krajnji kupac nema osnov za prigovor na kvalitet snabdevanja prirodnim gasom.

Član 64

Krajnji kupac ima pravo prigovora na kvalitet isporuke i snabdevanja prirodnim gasom.

Krajnji kupac ima pravo na naknadu zbog odstupanja od kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom u slučajevima i u visini koji su propisani aktom kojim je uređeno praćenje tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanje kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom.

Izuzetno od stava 2. ovog člana pravo na naknadu zbog odstupanja kvaliteta isporučenog prirodnog gasa od propisanog Wobbe indeksa, krajnji kupac ostvaruje srazmerno njegovom učešću u isporučenom prirodnom gasu neadekvatnog kvaliteta.

Prigovor iz stava 1. ovog člana podnosi se pisanim, odnosno elektronskim putem snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču koji ima ugovorni odnos sa krajnjim kupcem u skladu sa propisom kojim je uređeno elektronsko poslovanje i mora da sadrži činjenice i dokaze na kojima se zasniva, u roku od osam dana od dana isteka propisanog roka na koji se prigovor odnosi, odnosno u roku od osam dana od dana sumnje na odstupanje od kvaliteta isporuke, odnosno snabdevanja prirodnim gasom za prethodni obračunski period.

Pravo na naknadu zbog odstupanja kvaliteta isporučenog prirodnog gasa od propisanog Wobbe indeksa koji je utvrđen u članu 55. ove uredbe, krajnji kupac ostvaruje po automatizmu.

Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da prenese krajnjem kupcu deo sredstava koje naplati od operatora sistema po osnovu penala za isporučeni prirodni gas zbog neadekvatnog Wobbe indeksa.

U slučaju da krajnji kupac ostvari pravo na naknadu iz stava 3. ovog člana po automatizmu, nema pravo na naknadu po osnovu prigovora zbog odstupanja kvaliteta isporučenog prirodnog gasa od propisanog Wobbe indeksa.

Izuzetno od stava 4. ovog člana krajnji kupac koji je korisnik sistema prigovor koji se odnosi na kvalitet isporuke prirodnim gasom podnosi operatoru sistema.

Na postupak povodom izjavljene reklamacije krajnjeg kupca koji je fizičko lice zbog pogrešno obračunate cene, primenjuje se propis kojim se reguliše zaštita potrošača.

Član 65

Snabdevač, javni snabdevač, rezervni snabdevač, odnosno operator sistema dužan je da odluči o prigovoru i odluku o prigovoru dostavi krajnjem kupcu pisanim, odnosno elektronskim putem u roku od 15 dana od dana prijema prigovora.

Ukoliko je prigovor iz člana 64. stav 1. ove uredbe u nadležnosti operatora sistema, snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da u roku do tri dana od dana prijema prigovora isti prosledi operatoru sistema na odlučivanje.

U slučaju iz stava 2. ovog člana operator sistema je dužan da odluči o prigovoru i odluku o prigovoru dostavi snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču pisanim, odnosno elektronskim putem u roku do deset dana od dana prijema prigovora. Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da obavesti krajnjeg kupca o odluci operatora sistema u roku od dva dana od dana prijema odluke operatora sistema.

Ukoliko operator sistema ili snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač iz objektivnih razloga nije u mogućnosti da postupi u roku iz stava 1. ovog člana, dužan je da o produžavanju roka za rešavanje prigovora obavesti krajnjeg kupca i navede rok u kome će prigovor rešiti, što je u obavezi da evidentira u evidenciji primljenih prigovora. Produžavanje roka za rešavanje prigovora moguće je samo jednom.

Član 66

Naknada iz člana 64. stav 2. ove uredbe se isplaćuje krajnjem kupcu u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o usvajanju prigovora.

Naknada iz člana 64. stav 3. ove uredbe se isplaćuje krajnjem kupcu odmah po naplati penala od operatora sistema za isporučeni prirodni gas zbog neadekvatnog Wobbe indeksa.

Ako operator sistema prigovor usvoji kao osnovan, dužan je da u skladu sa aktom kojim je uređeno praćenje tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanje kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom plati naknadu krajnjem kupcu u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o usvajanju prigovora, ukoliko je krajnji kupac i korisnik sistema.

Ako operator sistema prigovor usvoji kao osnovan, dužan je da u skladu sa aktom kojim je uređeno praćenje tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanje kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom u roku od 25 dana od dana donošenja odluke o usvajanju prigovora, prenese iznos naknade snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču koji ima ugovorni odnos sa krajnjim kupcem, podnosiocem prigovora. Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je u obavezi da u roku do pet dana od dana kada je primio sredstva od operatora sistema ista uplati na tekući račun krajnjeg kupca, podnosioca prigovora.

Ako operator sistema prigovor na kvalitet i hemijski sastav gasa, osim koji se odnosi na Wobbe indeks, ne usvoji kao osnovan iz razloga što odgovornost snosi snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač u skladu sa pravilima o radu sistema, odnosno sa ugovorom o pristupu između operatora sistema i snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača, snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da, u skladu sa aktom kojim je uređeno praćenje tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanje kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom, plati naknadu krajnjem kupcu u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja o utvrđenoj odgovornosti snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača po podnetom prigovoru.

Ako snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač prigovor usvoji kao osnovan, dužan je da u skladu sa aktom kojim je uređeno praćenje tehničkih i komercijalnih pokazatelja i regulisanje kvaliteta isporuke i snabdevanja prirodnim gasom plati naknadu krajnjem kupcu u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o usvajanju prigovora.

Naknada iz st. 1, 2. i 5. ovog člana se isplaćuje jednokratno na tekući račun krajnjeg kupca.

Član 67

Ako snabdevač, javni snabdevač, rezervni snabdevač, odnosno operator sistema ne postupe u rokovima iz člana 65. st. 1, 3. i 4. ove uredbe, krajnji kupac može po isteku roka od 30 dana od dana podnošenja prigovora podneti zahtev energetsom inspektorstu da proveriti postupanje snabdevača, odnosno operatora sistema u vezi sa prigovorom.

Ako energetski inspektor utvrdi da snabdevač, javni snabdevač, rezervni snabdevač, odnosno operator sistema nije postupio sa prigovorom u skladu sa odredbama člana 65. ove uredbe, naložiće snabdevaču, javnom snabdevaču, rezervnom snabdevaču, odnosno operatoru sistema da bez odlaganja postupi, odnosno odluči o prigovoru.

Ako krajnji kupac nije zadovoljan odlukom po prigovoru može pokrenuti sudski postupak radi ostvarivanja svojih prava.

XV NAČIN OBAVEŠTAVANJA KRAJNJEG KUPCA

Član 68

Operator sistema je dužan da obaveštava krajnjeg kupca o:

- 1) energetskim subjektima koji obavljaju energetske delatnosti snabdevanja prirodnim gasom putem svoje internet stranice upućivanjem na internet stranicu Agencije za energetiku Republike Srbije;
- 2) merama i načinu štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa, pravilima o radu sistema, planovima razvoja i drugim aktima za koje je Zakonom propisana obaveza objavljivanja, putem svoje internet stranice;
- 3) prekidima u isporuci prirodnog gasa zbog radova na održavanju i proširenju distributivnog i transportnog sistema, zbog kvarova i drugih kratkotrajnih poremećaja u radu sistema i primeni planova ograničenja isporuke prirodnog gasa za slučaj opšte nestašice, putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Operator sistema i javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca o regulisanim cenama putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, operator sistema i javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca koji je fizičko lice o regulisanim cenama lično, a ako lično obaveštavanje nije moguće, da obaveste krajnjeg kupca putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Javni snabdevač je dužan da putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice, najkasnije 30 dana pre početka primene, najavi krajnjem kupcu promenu regulisane cene prirodnog gasa.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, javni snabdevač je dužan da, najkasnije 30 dana pre početka primene, najavi krajnjem kupcu koji je fizičko lice promenu regulisane cene prirodnog gasa lično, a ako lično obaveštavanje nije moguće, da obavesti krajnjeg kupca putem sredstava javnog informisanja i svoje internet stranice.

Operator distributivnog sistema i javni snabdevač su dužni da obaveštavaju krajnjeg kupca uspostavljanjem besplatne telefonske linije za obaveštavanje i organizovanjem službi za davanje usmenih obaveštenja.

Snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač je dužan da obaveštava krajnjeg kupca:

- 1) o opštim uslovima ugovora o snabdevanju putem svoje internet stranice;
- 2) dostavljanjem obaveštenja pismenim putem na zahtev krajnjeg kupca, osim informacija i podataka koji su već objavljeni.

XVI USLOVI I MERE ZA SNABDEVANJE KUPACA PRIRODNOG GASOM

Član 69

U cilju ostvarivanja prava domaćinstva na javno snabdevanje, operator distributivnog sistema je obavezan da javnom snabdevaču dostavi podatke o mernim mestima koja pripadaju kategoriji domaćinstva.

U cilju ostvarivanja prava malih kupaca prirodnog gasa na javno snabdevanje, operator distributivnog sistema je obavezan da javnom snabdevaču dostavi podatke o mernim mestima koja pripadaju kategoriji malih kupaca prirodnog gasa najkasnije do 31. januara svake godine.

Kupac iz stava 2. ovog člana dužan je da javnog snabdevača obavesti o nastalim promenama koje utiču na gubitak statusa malog kupca.

Član 70

Operator sistema, snabdevač i javni snabdevač, koji se u smislu zakona o zaštiti podataka o ličnosti smatraju rukovaocima podataka o ličnosti, prikupljaju i obrađuju lične podatke o kupcima - fizičkim licima radi izvršavanja obaveza propisanih Zakonom koje se odnose na snabdevanje krajnjih kupaca i isporuku prirodnog gasa.

Operator sistema prikuplja i obrađuje podatke o krajnjim kupcima - fizičkim licima čiji se objekti priključuju, odnosno koji su priključeni na sistem kojim upravlja, koji se odnose na priključenje na sistem, pristup sistemu, merenje isporučenog prirodnog gasa i balansnu odgovornost.

Snabdevač odnosno javni snabdevač prikuplja i obrađuje podatke o krajnjim kupcima - fizičkim licima koji se odnose na ugovor o snabdevanju.

Lični podaci iz stava 1. ovog člana su: lično ime i prezime, JMBG, adresa objekta koji se priključuje, odnosno koji je priključen na sistem, podaci o objektu koji se priključuje i o nameni potrošnje prirodnog gasa, adresa dostavljanja računa, identifikacioni broj mernog mesta, odnosno šifra mernog mesta ili krajnjeg kupca, odnosno drugi odgovarajući jedinstven podatak za mesto priključenja, merni podaci, kao i podaci o snabdevaču, elementima i trajanju ugovora o snabdevanju i balansno odgovornoj strani za mesto merenja.

Član 71

Krajnji kupac je dužan da operatoru sistema i snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču, prijavi promene vlasništva ili promene u vezi sa pravom korišćenja, promenom imena, promenom poslovnog imena odnosno promenom naziva, promenom namene potrošnje prirodnog gasa, statusnim promenama i drugim promenama nastalim posle zaključenja ugovora o snabdevanju, odnosno ugovora o pristupu sistemu najkasnije u roku od 15 dana od dana nastale promene.

U slučaju promene koja zahteva zaključenje novog ugovora o snabdevanju, krajnji kupac je dužan da uz prijavu iz stava 1. ovog člana priloži odgovarajuće dokaze: overen kupoprodajni ugovor, ugovor o zakupu, rešenje o nasleđivanju, izvod iz registra privrednih subjekata, prijavu - odjavu prebivališta, a u slučaju drugih promena, odgovarajuće druge dokaze kojim se potvrđuje nastala promena, a operator sistema je dužan da očitava uređaj za merenje prirodnog gasa u roku od tri dana od dana prijema prijave i dostavi očitane podatke snabdevaču, javnom snabdevaču, odnosno rezervnom snabdevaču.

Krajnji kupac koji ima zaključen ugovor o potpunom snabdevanju o promenama iz stava 1. ovog člana obaveštava samo snabdevača, javnog snabdevača, odnosno rezervnog snabdevača koji o tim promenama obaveštava operatora sistema.

U slučaju da se sa novim vlasnikom objekta ne zaključi ugovor o snabdevanju, odnosno ugovor o pristupu sistemu, sa danom očitavanja stanja na uređaju za merenje prirodnog gasa, operator sistema će obustaviti isporuku prirodnog gasa na tom mernom mestu.

Ukoliko novi vlasnik podnese dokaze o promeni vlasništva na objektu, može da zaključi ugovor o snabdevanju i ugovor o pristupu sistemu.

Član 72

Ugovor o snabdevanju, odnosno ugovor o pristupu sistemu, može se na određeno vreme zaključiti i sa zakupcem objekta na osnovu ugovora o zakupu i saglasnosti zakupodavca.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zakupodavac je dužan da u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora o zakupu, u pisanoj formi, dostavi svom snabdevaču otkaz ugovora o potpunom snabdevanju prirodnim gasom za odgovarajuće mesto primopredaje.

Uz otkaz ugovora zakupodavac dostavlja ugovor o zakupu bez komercijalno osetljivih podataka i saglasnost da zakupac može da zaključi ugovor o snabdevanju.

Snabdevač iz stava 2. ovog člana, u roku od dva dana, obaveštava operatora sistema o otkazu ugovora o potpunom snabdevanju, uz dostavljanje isprava iz stava 3. ovog člana.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zakupac može izabranom snabdevaču da podnese zahtev za zaključivanje novog ugovora o snabdevanju, uz dostavljanje ugovora o zakupu bez komercijalno osetljivih podataka i saglasnosti da zakupac može da zaključi ugovor o snabdevanju.

Snabdevač iz stava 5. ovog člana dužan je da obavesti operatora sistema o zaključenom ugovoru o potpunom snabdevanju sa zakupcem, uz dostavljanje isprave iz stava 5. ovog člana.

Operator sistema je dužan da u roku od tri dana od primljenog obaveštenja iz stava 4, odnosno stava 6. ovog člana izvrši kontrolu mernog mesta, sačini zapisnik o izvršenoj kontroli, očita stanje mernog uređaja i utvrđeno stanje dostavi snabdevaču zakupodavca u roku od jednog dana.

U slučaju da operator sistema dobije obaveštenje iz stava 4. ovog člana očitano stanje mernog uređaja je krajnje stanje za zakupodavca i početno stanje za zakupca.

U slučaju da zakupodavac ima sa snabdevačem zaključen ugovor o snabdevanju sa unapred određenim količinama dužan je da o davanju objekta u zakup obavesti snabdevača i operatora sistema.

U slučaju da zakupac sa snabdevačem zaključi ugovor o snabdevanju sa unapred određenim količinama dužan je da o zakupu obavesti operatora sistema.

U slučaju da zakupac ne zaključi ugovor o snabdevanju, odnosno ne reguliše pristup sistemu i balansnu odgovornost sa danom očitavanja stanja na mernom uređaju prirodnog gasa, operator sistema će obustaviti isporuku prirodnog gasa na tom mestu primopredaje.

Zakupodavac je dužan da izmiri obaveze koje proističu iz ugovora o snabdevanju i ugovora o pristupu sistemu na odgovarajućem mestu primopredaje do dana raskida ugovora o snabdevanju i ugovora o pristupu sistemu.

U slučaju raskida ugovora o zakupu, zakupodavac i zakupac su u obavezi da o raskidu ugovora o zakupu obaveste snabdevača i operatora sistema.

Neizmirene obaveze zakupodavca ne mogu biti smetnja da zakupac zaključi ugovor o snabdevanju i ugovor o pristupu sistemu.

Član 73

Ugovor o snabdevanju, odnosno ugovor o pristupu sistemu, može se na određeno vreme zaključiti i sa korisnikom objekta po drugom osnovu, na osnovu odgovarajuće isprave (odluka, rešenje, ugovor i dr.) i saglasnosti vlasnika, odnosno imaoca drugog prava na objektu.

Na zaključenje ugovora o snabdevanju iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuje član 72. ove uredbe.

Član 74

U slučaju promene vlasništva nad objektom, prethodni vlasnik objekta - krajnji kupac je dužan da u roku od osam dana od dana promene, u pisanoj formi dostavi svom snabdevaču otkaz ugovora o potpunom snabdevanju prirodnim gasom za odgovarajuće mesto primopredaje, sa odgovarajućom ispravom o promeni vlasništva.

Snabdevač iz stava 1. ovog člana u roku od dva dana obaveštava operatora sistema o otkazu ugovora o potpunom snabdevanju, uz odgovarajuću ispravu o promeni vlasništva.

Novi vlasnik objekta je obavezan da u istom roku podnese zahtev izabranom snabdevaču za zaključivanje novog ugovora o snabdevanju, uz odgovarajuću ispravu o promeni vlasništva.

Izabrani snabdevač iz stava 3. ovog člana novog vlasnika objekta dužan je da obavesti operatora sistema o zaključenom ugovoru o potpunom snabdevanju sa novim vlasnikom i da priloži, odgovarajuću ispravu o promeni vlasništva.

Operator sistema je dužan da u roku od tri dana od prvog primljenog obaveštenja iz stava 2, odnosno stava 4. ovog člana izvrši kontrolu mernog mesta, sačini zapisnik o izvršenoj kontroli, očita stanje mernog uređaja i utvrđeno stanje dostavi snabdevaču prethodnog vlasnika u roku od jednog dana.

Očitano stanje mernog uređaja je krajnje stanje za prethodnog vlasnika - krajnjeg kupca i početno stanje za novog vlasnika - krajnjeg kupca.

U slučaju da prethodni vlasnik objekta ima sa snabdevačem zaključen ugovor o snabdevanju sa unapred određenom količinom dužan je da o promeni vlasništva na objektu obavesti snabdevača i operatora sistema.

U slučaju da novi vlasnik objekta sa snabdevačem zaključi ugovor o snabdevanju sa unapred određenom količinom dužan je da o promeni vlasništva na objektu obavesti operatora sistema.

U slučaju da novi vlasnik objekta ne zaključi ugovor o snabdevanju, odnosno ne uredi pristup sistemu, operator sistema će obustaviti isporuku prirodnog gasa sa danom očitavanja stanja, u skladu sa Zakonom.

Prethodni vlasnik objekta dužan je da izmiri obaveze koje proističu iz ugovora o snabdevanju i ugovora o pristupu sistemu na odgovarajućem mestu primopredaje do dana raskida ugovora o snabdevanju i ugovora o pristupu sistemu.

Neizmirene obaveze prethodnog vlasnika objekta ne mogu biti smetnja da novi vlasnik zaključi ugovor o snabdevanju i ugovor o pristupu sistemu.

XVII OBRAČUNSKI PERIOD I OBAVEZAN SADRŽAJ RAČUNA ZA NAPLATU ISPORUČENOG PRIRODNOG GASA

Član 75

Obračunski period je razdoblje za koje se obračunava isporučena količina energije prirodnog gasa i krajnjem kupcu se dostavlja račun za isporučenu količinu energije prirodnog gasa.

Obračunski period za obračun isporučenog prirodnog gasa i za obračun usluge pristupa sistemu ne može biti duži od 31 dan.

Član 76

Račun koji snabdevač, javni snabdevač, odnosno rezervni snabdevač dostavlja krajnjem kupcu, pored elemenata utvrđenih zakonom, sadrži i sledeće podatke:

- 1) datum dospeća računa;
- 2) podatke o snabdevaču: naziv, adresa, PIB, matični broj, broj telefona i radno vreme;
- 3) podatke o krajnjem kupcu: za fizičko lice - ime i prezime i adresa, za pravno lice - naziv, adresa i PIB;
- 4) adresu mesta isporuke, ukoliko je različita od adrese krajnjeg kupca;
- 5) nadmorsku visinu i atmosferski pritisak na mestu isporuke za merne uređaje bez korektora zapremine;
- 6) kategoriju i grupu u koju se mesto isporuke razvrstava u skladu sa metodologijom kojom se određuje cena prirodnog gasa za javno snabdevanje, odnosno pristup sistemu;
- 7) broj ugovora o snabdevanju;
- 8) identifikacionu oznaku obračunskog mernog mesta, identičnu oznaci navedenoj u registru obračunskih mernih mesta;
- 9) naziv priključka, odnosno naziv izlaza iz transportnog, odnosno distributivnog sistema preko kog je na transportni, odnosno distributivni sistem priključen, odnosno povezan operator distributivnog sistema, odnosno krajnji kupac, identičnu nazivu navedenom u registru obračunskih mernih mesta;
- 10) datum početka i završetka obračunskog perioda;
- 11) obračunatu količinu energije prirodnog gasa isporučenu krajnjem kupcu, izraženu u kWh;
- 12) početno i završno očitano stanje mernog uređaja, izraženo u m³;
- 13) proteklu zapreminu prirodnog gasa u obračunskom periodu na radnim uslovima, u m³;
- 14) zapreminu isporučenog prirodnog gasa na referentnim uslovima, u m³;
- 15) gornju toplotnu moć isporučenog prirodnog gasa na referentnim uslovima, u kWh/m³;
- 16) nadmorsku visinu na mestu preuzimanja prirodnog gasa, u m;
- 17) atmosferski pritisak, u mbar;
- 18) priključni pritisak P_m podešen pri montaži, u mbar, ako je P_m < 1 bar, odnosno u bar, ako je P_m ≥ 1 bar;
- 19) pritisak prirodnog gasa na referentnim uslovima, P_r = 1013,25 mbar;
- 20) radnu temperaturu gasa, T_r = (273,15 + temperatura gasa u °C) ako merni uređaj nema ugrađen temperaturni kompenzator, u (K);
- 21) faktor kompresibilnosti prirodnog gasa na referentnim uslovima, za priključni pritisak jednak ili veći od 1 bar;
- 22) koeficijent korekcije po pritisku;
- 23) koeficijent korekcije po temperaturi, ako merni uređaj nema ugrađen temperaturni kompenzator;

- 24) koeficijent korekcije usled kompresibilnosti, za priključni pritisak jednak ili veći od 1 bar;
- 25) ukupni koeficijent korekcije koji je jednak proizvodu koeficijenata korekcije po pritisku, temperaturi i usled kompresibilnosti;
- 26) tarife za svaki od tarifnih elemenata u skladu sa metodologijom kojom se određuje cena prirodnog gasa za javno snabdevanje, a za krajnje kupce koji nisu na javnom snabdevanju, cenu prirodnog gasa, kapacitet i tarife za pristup transportnom odnosno distributivnom sistemu;
- 27) iznose naknada i ostalih davanja propisanih posebnim propisima;
- 28) ukupno obračunati iznos za svaki od tarifnih elemenata, izražen u din.;
- 29) podatke o neizmirenim obavezama ili preplati;
- 30) naziv, adresa, PIB i identifikacioni broj operatora sistema na koji je krajnji kupac priključen; i
- 31) telefonski broj za hitne slučajeve operatora sistema na koji je krajnji kupac priključen.

Član 77

Račun koji snabdevač, odnosno javni snabdevač dostavlja krajnjem kupcu, pored elemenata iz člana 76. ove uredbe, mora sadržati informaciju o korišćenju usluge snabdevanja ili javnog snabdevanja, ukoliko krajnji kupac istu koristi.

Račun iz stava 1. ovog člana mora sadržati informaciju o statusu energetske ugroženog kupca, ukoliko krajnji kupac ima ovaj status.

Račun iz stava 1. ovog člana mora sadržati informacije o ukupno preuzetoj količini energije prirodnog gasa i mesečnoj potrošnji energije prirodnog gasa tokom 12 prethodnih meseci (izraženo u kWh), prosečnoj ceni energije za tog kupca u tom obračunskom periodu, odnosu preuzetih količina energije prirodnog gasa u istom mesecu prethodne godine, odnosu količine energije prirodnog gasa koju je krajnji kupac preuzeo i prosečne količine energije prirodnog gasa koju preuzimaju kupci iste kategorije, načinima da krajnji kupci dobiju informacije o dostupnim merama poboljšanja energetske efikasnosti.

U slučaju javnog snabdevanja, račun iz stava 1. ovog člana mora sadržati elemente cene prirodnog gasa prikazane prema strukturi krajnje cene snabdevanja prirodnim gasom propisane metodologijom za određivanje cene prirodnog gasa za javno snabdevanje i to zasebno za svako obračunsko merno mesto.

Račun iz stava 1. ovog člana mora sadržati informaciju da krajnji kupac ima pravo redovno upoređivati zapreminu isporučenog gasa, prikazanu i obračunatu na računu za isporučeni gas, sa stvarnim stanjem na mernom uređaju, kao i da ima pravo podneti prigovor snabdevaču na ispostavljen račun u slučaju razlike obračunatog i stvarnog stanja mernog uređaja.

Snabdevač ili javni snabdevač je dužan da do 1. marta svake godine krajnjem kupcu dostavi sledeće:

- 1) podatke o operatoru sistema na koji je priključen krajnji kupac: naziv, adresa, PIB, matični broj, broj telefona;
- 2) potrošnju energije prirodnog gasa u prethodnoj kalendarskoj godini, po mesecima i ukupno, obračunate troškove isporučene energije prirodnog gasa sa naznakom da li se radi o mesečnim novčanim obavezama ili obračunima za obračunska razdoblja, kao i način na koji je utvrđena potrošnja energije prirodnog gasa za svaki mesec;
- 3) informaciju o pravu krajnjeg kupca na promenu snabdevača;
- 4) informaciju o pravu krajnjeg kupca iz kategorije domaćinstva na povratak na javno snabdevanje;
- 5) informaciju o pravu krajnjeg kupca na nadoknadu u slučaju neispunjavanja garantovanih standarda kvaliteta snabdevanja od strane snabdevača i operatora sistema na koji je krajnji kupac priključen;
- 6) informaciju da je krajnji kupac dužan obavestiti operatora sistema na koji je priključen kada uoči neispravnost mernog uređaja;
- 7) mere za efikasno i bezbedno korišćenje prirodnog gasa;
- 8) datum isteka ugovora o snabdevanju.

Član 78

Račun se dostavlja krajnjem kupcu na adresu sedišta pravnog liva, odnosno prebivališta ili boravišta za fizička lica, ili na drugu adresu utvrđenu ugovorom o snabdevanju prirodnim gasom, odnosno na adresu koju krajnji kupac dostavi snabdevaču, uključujući i elektronsku adresu.

XVIII SADRŽAJ PLANA I ROKOVI PREUZIMANJA MERNIH UREĐAJA

Član 79

Plan o preuzimanju mernih uređaja i merno-regulacionih stanica donosi operator distributivnog sistema za sve merne uređaje i merno-regulacione stanice koje nisu u njegovom vlasništvu.

Plan o preuzimanju mernih uređaja i merno-regulacionih stanica sadrži podatke o ukupnom broju mernih uređaja/merno-regulacionih stanica, broju uređaja u vlasništvu krajnjeg kupca/proizvođača, starost, stanje i tehničke karakteristike.

Plan o preuzimanju sadrži planirani broj mernih uređaja/merno-regulacionih stanica za svaku od kategorija mernih uređaja/merno-regulacionih stanica koji treba da budu preuzeti u toku godine za koju se plan izrađuje, kao i broj mernih uređaja/merno-regulacionih stanica koji je planiran za preuzimanje za svaku narednu godinu, do završetka procesa preuzimanja.

Operator distributivnog sistema će preuzeti sve merne uređaje, odnosno merno-regulacione stanice najkasnije do 31. decembra 2022. godine.

XIX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 80

Primena člana 38. ove uredbe se vrši na mernim uređajima na kojima su definisane referentne vrednosti. Za merne uređaje na kojima nisu definisane referentne vrednosti utvrđivanje zapremine i energije prirodnog gasa vršiće se računski do 2027. godine.

Operatori transportnog sistema su u obavezi da do 2027. godine izvrše usklađivanje definisanih referentnih vrednosti na mernim uređajima sa ovom uredbom na svim ulazima/izlazima u/iz transportnog sistema.

Član 81

Operatori transportnog sistema su u obavezi da do 2027. godine obezbede procesne gasne hromatografe koji mogu da izvrše analize i obezbede podatke iz člana 55. ove uredbe koji se odnose na tačku rose vode i tačku rose ugljovodonika.

Član 82

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o uslovima za isporuku prirodnog gasa ("Službeni glasnik RS", br. 47/06, 3/10 i 48/10), osim odredaba člana 32. i čl. 32a-32g, koje se primenjuju do 1. oktobra 2022. godine.

Član 83

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", osim odredaba člana 34. stav 1. tač. 4)-9), čl. 38-45, člana 76. stav 1. tač. 9), 11) i 15) i tač. 18)-25) i člana 77. ove uredbe, koje se primenjuju od 1. oktobra 2022. godine.

Samostalni član Uredbe o izmenama i dopuni Uredbe o uslovima isporuke i snabdevanja prirodnim gasom

("Sl. glasnik RS", br. 32/2023)

Član 4

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".